

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики

18 листопада 2022 року

В'ЯТРОВИЧ В.М. Доброго дня всім.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Доброго дня, товариство.

ПОТУРАЄВ М.Р. Доброго дня, шановні колеги. Вітаю всіх.

В мене нещодавно світло дали, сподіваюсь, що воно і буде далі, щоб попрацювали нормально.

КРАВЧУК Є.М. Прохання, щоб ми там, що нам треба, проголосували з самого початку, поки є кворум, інтернет, люди.

ПОТУРАЄВ М.Р. Давайте, колеги, отже порядок денний всім наданий. Я тоді просив би визначитись щодо порядку денного. Хто за те, щоб підтримати порядок денний, прошу голосувати. Хто за?

Потураєв – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

КРАВЧУК Є. М. Кравчук – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

ЛЕРОС Г.Б. Лерос – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги. Хто проти? Хто утримався? Рішення прийнято. Дякую.

Колеги, перше питання порядку денного – це проект Закону про внесення змін до Прикінцевих положень Сімейного кодексу України (щодо окремих питань влаштування та перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя під час періоду дії воєнного стану) (реєстраційний номер 7443), друге читання. У нас серед запрошених я бачу пані міністерку соціальної політики Оксану Жолнович, вітаю. Дякую, що приєднались.

ЖОЛНОВИЧ О.І. Доброго дня.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пані Аксана Філіпішина, пані Олена Вихор, пані Дар'я Герасимчук і пані Уляна Токарева. Дякую всім, хто приєднався. Ще мають бути народні депутати Тарас Іванович Батенко. Вітаю, якщо, Тарасе Івановичу, ви є. Пан Володимир Ватрас, вітаю. Пан Сергій Євтушок, пан Ігор Абрамович, у нього була правка, не знаю, чи він приєднається. І пані Анастасія Ляшенко.

Я передаю слово очільниці профільного підкомітету Тетяні Василівні Скрипці. Будь ласка, Тетяно Василівно, вам слово. А де Таня? Вона ж була. Миколо Леонідовичу, привіт.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Вибачте, Микито Руслановичу, в пані Скрипки зникло світло, тому і від'єдналась.

ПОТУРАЄВ М.Р. Зникло світло. Добре.

СУШКО П.М. Давайте просто з другого питання почнемо, а потім Тетяна Василівна підключиться.

ПОТУРАЄВ М.Р. Добре. Тоді давайте зараз, якщо такий форс-мажор, прошу колег без голосування перейти до законопроекту про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо забезпечення використання державної мови в паспортах громадян України, які видані в формі книжечки) (реєстраційний номер 8106) авторства народної депутатки Анастасії Ляшенко та інших. Так, Ляшенко Анастасія Олексіївна авторка. Анастасіє Олексіївно, ви є з нами? Немає, не бачу я Анастасію Олексіївну, на жаль.

У нас там є запрошені. Це пан Ростислав Карандєєв, його я бачив. Пан Олексій Юрков – начальник Управління взаємодії з Державною міграційною службою України Міністерства внутрішніх справ України. Пан Юрій Калуга – начальник відділу Департаменту публічного права Міністерства юстиції України.

Хто може щось сказати з приводу цього закону, колеги? Пане Ростиславе, у вас мікрофон. Пане Ростиславе, мікрофон, будь ласка.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Доброго здоров'ячка, шановні колеги!

ПОТУРАЄВ М.Р. Вітаємо!

КАРАНДЄЄВ Р.В. Дякуємо за запрошення взяти участь у вашому засіданні.

Ми сьогодні маємо кілька питань, які розглянуті були за вашим запитом Міністерством культури, інформаційної політики, із тих перших, які за порядком денним, це питання щодо законопроектів, пункт № 2, а саме проект Закону про внесення змін до законодавчих актів (щодо використання державної мови в паспортах).

Ми підтримуємо, в принципі, цей законопроект, але із певними зауваженнями. Чому? Бо на нашу думку немає потреби в тому, щоб здійснювати регулювання цієї норми, адже вона врегульована. Аргументи і відповідну інформацію ми постаралися викласти зрозуміло в наших пропозиціях.

Як нам стає зрозуміло з причини, яка спонукала народного депутата Ляшенко внести цю пропозицію, це є те, що досі деякі органи державної влади в Україні, як-то Державна міграційна служба зокрема, керуються підзаконними актами, які зобов'язують їх при оформленні паспортів у формі книжечки заповнювати їх в тому числі російською мовою.

То хіба для цього треба вносити зміни в закон? А не простіше ці два акти 1994-го і пізніше 2019 року, які чинні, просто за зверненням, можливо, комітету або того ж народного депутата варто було б цим державним органам влади, відповідно якими є Державна міграційна служба та Міністерство внутрішніх справ, просто відрегулювати або скасувати. Така суто наша позиція. Тому мені здається, що можна було б і без внесення відповідних змін до закону це бажання депутата, справедливе абсолютно, реалізувати в житті.

Проте, якщо народні депутати вважають, що ми маємо чітко і впевнено заявити про це і в самому тексті відповідних законів, які регулюють використання державної мови, звичайно, це теж, очевидно, не буде зайвим і точно не буде суперечити загальній державній політиці щодо підтримки розвитку української мови.

Ще хотів би з вашого дозволу зазначити, що дещо архаїчно виглядає взагалі зараз розгляд ситуації щодо паспорту у формі книжечки. Так, за зверненням громадян, як ми встановили, орган державної влади відповідний може видавати цей паспорт. З іншої сторони ми всі прагнемо до електронної форми, в тому числі і документообігу, виготовлення і поширення документів. І це є певний архаїзм, від якого, мабуть, взагалі треба відходити і забувати на

сьогоднішній день. Проте, знову ж таки, це моя, можливо, в даному випадку недостатньо компетентна думка.

Дякую, Микито.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Микито Руслановичу, можна?

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Ростиславе.

Володимир Михайлович В'ятрович, будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Звичайно, що мотивація й ініціатива зрозуміла. Але треба розуміти, що ця законодавча ініціатива вже просто втратила актуальність. Відповідно до Закону про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України і посвідчують особу та спеціальний статус, громадянам України і так видаються паспорти із записами лише українською та англійською мовами. Це стосується як внутрішніх так і зовнішніх паспортів. Внутрішні паспорти у формі книжечки, як правильно сказав пан Карандєєв, не видаються, окрім виконання рідкісних рішень суду. Тому, в принципі, законопроект цілковито вже втратив свою актуальність, я не бачу сенсу його не те що підтримувати, але навіть включати в порядок денний. При всій повазі до ініціативи, яка нібито спрямована на захист української мови, я абсолютно це ціную і абсолютно це підтримую, але ще раз, потреби в такому законопроекті жодної вже немає.

_____. Я абсолютно підтримую, якщо можна, просто я теж хотіла би сказати, що нам треба все-таки приймати закони, які вирішують проблеми. А якщо проблеми немає...

В'ЯТРОВИЧ В.М. Вона цілком надумана. Вона абсолютно надумана, ця проблема. Її вже немає.

_____. Не витрачаємо час і кошти платників податків на роботу Верховної Ради.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, у нас є проект, щоб його відкласти. Ну дійсно, у нас видають зараз ID картки. Якщо ти хочеш поміняти паспорт, видають ID картку українською мовою. Крапка. Таких прикладів просто не існує. Але просто відкладемо. І все.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, я пропоную, Миколо Леонідовичу, я вважаю, що у нас є підстава проголосувати за відхилення у зв'язку з втратою актуальності.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Абсолютно.

ПОТУРАЄВ М.Р. Значить, те, що запропонували і пан Ростислав, і пан Володимир. Тому я пропоную підтримати...

_____. Ні-ні, мені здається, що ми просто можемо не включити в порядок денний і не треба буде голосувати за відхилення. Для чого це виносити в зал?

В'ЯТРОВИЧ В.М. Так, невключення.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тоді голосуємо про невключення в порядок денний у зв'язку з втратою актуальності. Всі підтримують таку редакцію?

В'ЯТРОВИЧ В.М. Підтримую. В'ятрович - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую. Тоді голосуємо, колеги. Хто за те, щоб зняти з розгляду Верховною Радою цей законопроект у зв'язку з втратою актуальності?

Потураєв - за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук - за.

ФЕДИНА С.Р. Федина - за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич - за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький - за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Пан Олександр Божков - побачив.

ЛЕРОС Г.Б. Лерос - за.

СУШКО П.М. Сушко - за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую. Зарахували.

Так, колеги, хто проти? Хто утримався? Дякую. Рішення прийнято.

Колеги, будемо сподіватися...

Пане Ростиславе, будь ласка, вам слово.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Шановні колеги! Шановний голово! Просив би вас розглянути можливість звернутися від імені комітету до зазначених в пояснювальній записці органів державної влади, зокрема Міністерства внутрішніх справ та Державної міграційної служби здійснити ревізію чинних на сьогоднішній день нормативних актів, прийнятих цими міністерствами, на предмет їх синхронізації з законодавством про українську мову та вилучення вимоги щодо заповнення паспортів російською.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пане Ростиславе, можна вас попросити з нашим секретаріатом відпрацювати такий текст? Ви в своєму виступі там зазначили прямо навіть документи, які потребують перекладу. Я буду дуже вдячний. І я готовий буду це звернення підписати. Дякую вам дуже за пропозицію.

Колеги, хто запрошений на перше питання, я прошу вас ще почекати, можливо, у Тетяни Василівни все ж таки з'явиться світло і зв'язок.

Я просив би зараз тоді розглянути наступний законопроект, де ми не є головними. Це проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо заборони використання джерел інформації держави-агресора або держави-окупанта в освітніх програмах, в науковій та науково-технічній діяльності, реєстраційний номер 7633. У нас є авторки, я бачив Наталію Романівну Піпу, також у нас серед запрошених є Оксана Миколаївна Крукевич, тимчасова виконувачка обов'язків генерального директора директорату науки та інновацій Міністерства освіти і науки України.

Тому, будь ласка, від авторів, Наталіє Романівно.

ППА Н.Р. Доброго дня, колеги. Рада вас чути і бачити, дякувати Богу. Дивіться, ідея законопроекту є внесення змін до двох законів: про освіту і про наукову і науково-технічну діяльність. Основний комітет, тобто наш освітній, відразу скажу, в першому читанні підтримав, вже є, вже відразу доопрацьовуємо ті дискусії, які в нас були до другого читання. Значить, те,

що стосувалось змін до Закону про освіту, всі фактично підтримали, ну всі підтримали одноголосно наукову і науково-технічну діяльність, були дещо дискусії. Звичайно, що ніяка, фактично там навчальна чи наукова література не повинна бути мовою агресора жодної з країн, яку б ми не визнавали, і дай боже, щоб завершилось тільки Росією, бо питання було, якщо ми Білорусь завтра визнаємо країною-агресором, то так білоруською мовою, хоча насправді нею нічого, на жаль, не друкується, теж не буде.

Що стосувалось наукової і науково-технічної діяльності, то були дискусії такі, що, наприклад, якщо Патон як громадянин України писав свої наукові праці російською, то згідно першої версії закону не можна було би ці праці використовувати. Зараз ми залишили норму, якщо ця людина була громадянином України, то можна. Також можна використовувати джерела російською мовою, якщо це власне щось, що досліджує щось, що саме було в Росії. Так, коли ми будемо досліджувати і нам потрібні архівні матеріали, які будуть стосуватися Голодомору чи інших речей, можна буде використовувати російською мовою.

Відразу є 3 основні речі, я їх зачитаю, які були у висновку Комітету освіти щодо цього законопроекту, зазначені конкретні пропозиції. Зокрема, щоб уникнути ситуацій, в яких будуть використані джерела, створені українцями російською мовою чи українцями на території Росії, наприклад, на засіданні комітету згадувався Патон, пропонується, що заборони, які закріплюються законопроектом, не поширюють на джерела і інформацію, створену фізичною особою, яка є громадянином України.

Друге. Також, оскільки учасники освітніх процесів, науковці не матимуть можливості визначати, тут було питання, чи бенефіціаром юридичної особи, яка створила те чи інше джерело, є резидент держави-агресора або держави-окупанта, то це положення Комітет освіти пропонує забрати і залишити лише про джерела, створені юридичними особами, зареєстровані на території держави, визнаної Верховною Радою України

державою-агресором або державою-окупантом. Тут є питання просто про те, що бенефіціара, ну важко визначити його причетність до Російської Федерації, але все, що зареєстровано на території Російської Федерації, легко ідентифікувати.

І в Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" Комітет освіти пропонує додати також про те, що наукові фахові видання не можуть публікуватись державною мовою держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом. Тобто про те, що забирається конкретно російська мова з наукових видань на майбутнє.

Мушу сказати, попрацювали ми над цією частиною змін до наукової і науково-технічної діяльності багато, тому що якраз тут були нюанси, так щоб і наукові праці могли далі писатися, звичайно, що ми всі говоримо про глобальний світ і про те, що ми перш за все будемо брати першоджерела англійською, але є певні сфери, які ще потребують використання в деяких моментах, ну зокрема, коли вони написані були російською мовою.

Готова відповідати на запитання. Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Давайте так зробимо. Зараз пані Оксана...

КРАВЧУК Є.М. В мене питання, якщо можна.

ПОТУРАЄВ М.Р. Одну хвилиночку! А давайте послухаємо, Євгеніє Михайлівно, давайте послухаємо пані Оксану Крукевич, вона точно на зв'язку є. Я її бачу. Я хотів би почути думку Міністерства освіти і науки.

Будь ласка, пані Оксано.

КРУКЕВИЧ О.М. Дякую. Вітаю, шановні колеги.

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції підтримує цей законопроект ідеологічно. Водночас вважаю, що пропонована редакція,

яка з самого початку була запропонована розробниками, містила недосконалі формулювання та дефініції, які в разі прийняття цього законопроекту призведуть до виникнення правових колізій та правової невизначеності. Суб'єктами законодавчої ініціативи подано багато пропозицій щодо доопрацювання, ми їх проговорили під час засідання головного Комітету з питань освіти, науки та інновацій. І з рішенням комітету погоджуємось в частині доопрацювання цього законопроекту до першого читання і відповідно далі між читаннями також. В принципі, проговорювали всі детально проблемні питання, які були озвучені. Можу на них за потреби ще раз зупинитися. Якщо ні, то скажіть, будь ласка.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, колеги, я знаю, що у Тетяни Василівни Скрипки з'явився інтернет, деś вона знайшла, значить, оскільки профільний комітет підтримав на перше читання і готовий там доопрацьовувати, я особисто тоді не буду сперечатися з профільним комітетом. Єдине, що пересторогу додам, нагадаю, що в нацистській Німеччині була така собі "арійська наука", за правилами якої не друкували і не використовували праці таких, значить, неприйнятних вчених, як там Ейнштейн чи там інші, які виїхали з Німеччини. Те саме зараз відбувається в нацистській Росії. І захищаючи наш культурний і науковий простір я дуже хотів би, щоб ми користувалися всіма надбаннями наукової думки світу, які підуть нам на користь, і ніде себе не обмежували. Бо приклади наших ворогів споконвічних, нацистів, вони у нас мають бути перед очима, коли ми приймаємо відповідні рішення.

Я ставлю на голосування пропозицію щодо підтримки цього законопроекту, так як це і зробив профільний комітет.

_____ . А можна на 5 секунд уточнення, бо це дуже важливо?

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка.

_____. Мабуть, все-таки до пані Піпи. От ці правки, вони будуть до другого читання вноситись чи ви вже рішенням комітету внесли до першого, доопрацювали? Бо є такий формат - до першого читання. Чи це все на друге?

ППА Н.Р. Ми не робили.

_____. Ви не робили, так? Тобто це все буде правками...

ППА Н.Р. Ми прописали, що має бути внесено до другого читання. Тобто оте, що я зачитала, то вони є в рішенні комітету, що ми підтримуємо...

_____. Але в першому читанні він буде такий недосконалий голосуватися фактично?

ППА Н.Р. Я попрошу Лесю Мельник, мою помічницю, на секунду включитися і дати фахову відповідь на це питання, з деталями. Лесю!

МЕЛЬНИК Л. Так, добрий день. Буде голосуватися відразу з правками комітету, оскільки правки є у висновках комітету.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, і в будь-якому випадку там є можливість, щоб ви фахово доопрацювали між першим і другим.

_____. Так, доопрацювали. І зверніть увагу на медичну літературу, бо це цілий такий пласт, який не стосується якоїсь там ідеології, правильно, а дійсно є якісь речі, які не можна там з підручника викинути.

ПОТУРАЄВ М.Р. Це те, про що казала пані Наталія, що вони продискутували питання про, так би мовити, натурфілософські науки. І, звичайно, що цим треба користуватися.

Що стосується пропагандистських напрямів, які у росіян є, то, звичайно, нам це не треба і допускати цього до себе ми не маємо і не будемо.

ФЕДИНА С.Р. Чисто концептуально. Чи можу задати дуже конкретне питання як людина, яка досліджує гібридну війну і інформаційну агресію московської федерації? Тобто я не можу викинути джерела московські, тому що на них я пояснюю, в чому саме маразм і полягає.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Софіє, це і не передбачає цей закон у жодному випадку. Якщо ідеться про дослідження, можна і треба абсолютно використовувати в даному випадку російські джерела. Цей закон цього не обмежує абсолютно.

ППА Н.Р. (?) Дивіться, цей закон, перш за все, про те, щоб наша наука черпала основу з міжнародних видань, а не з російських.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Абсолютно. Це про інтеграцію в світову науку, так.

ППА Н.Р. Перш за все, це законопроект про те, щоб ми були в глобальному світі і йшли в ногу зі світом, а не з росією. Все, що досліджує предмет, який стосується безпосередньо російської федерації, можна буде дозволено, праці Патона можна буде і медичні напрацювання, які, допустимо, тільки в тій мові, також.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Колеги, плюс закон передбачає 5 років перехідного періоду, це абсолютно достатньо для того, щоб якісь потрібні речі, які поки що не є ані англійською, ані українською мовою, щоб встигнути їх підготувати для подальшого використання. Тому я вважаю, що маємо підтримати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, я як співавтор цього закону прошу теж підтримати у першому читанні так як це зробив профільний комітет.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Для мене там абсолютно зрозуміла і прийнятна, зокрема я ще раз підкреслю, логіка, щоб наші наукові працівники користувалися саме міжнародними джерелами, а не так як було роками, що у нас для підготовки дисертаційних робіт і так далі, будь ласка, натягали джерел російських, і воно все зараховувалося і так далі. Ну, ми це знаємо, хто тим більше в гуманітарній сфері працює, це ж була загальна практика. І вона нам абсолютно, я вважаю, вже і давно була не потрібна і зараз теж двічі, тричі не потрібна.

Тому, колеги, ставлю на голосування питання про підтримку цього законопроекту. Хто за те, щоб підтримати його на перше читання? Прошу голосувати.

Потураєв – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович – за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

НАЛЬОТОВ Д.О. Нальотов – за.

КРАВЧУК Є.М. Кравчук – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, колеги.

Хто проти? Хто утримався? Дякую.

Рішення прийнято.

ППА Н.Р. Дякую, колеги! Мирного дня!

ПОТУРАЄВ М.Р. Тетяна Василівна є на зв'язку? Я бачив, що підключалася, потім відключало її знову.

Давайте так зробимо. Будемо сподіватися, що Тетяна Василівна зможе все ж таки підключитися.

Давайте пані Оксані Жолнович надамо слово. Пані Оксана точно є на зв'язку.

Пані Оксано, позиція міністерства з приводу законопроекту 7443 – це про внесення змін до Прикінцевих положень Сімейного кодексу. Перше питання.

ЖОЛНОВИЧ О.І. Добрий день, шановні колеги! Дуже дякую за надане слово, за можливість висловитися.

Міністерство повністю підтримує ту доопрацьовану таблицьку, яка винесена сьогодні до другого читання. Хочу подякувати комітету і безпосередньо Тетяні Скрипці за врахування наших пропозицій, за якісне доопрацювання.

Даним законопроектом ми розширюємо можливість потрапляння дітей в патронатні сім'ї, тобто тих, які опинилися в складних життєвих ситуаціях, даємо їм можливість і шанс все ж таки бути в форматі, наближеному до сімейного виховання, в сім'ях, врегульовуємо деякі питання щодо того, як ці родини, якщо вони евакуювалися з дітьми, мають там перебувати, коли у них там договір закінчується і так далі. Тобто є багато корисних ініціатив, які вирішують питання патронатних сімей на час військового стану. Тому ми підтримуємо цей законопроект.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Оксано.

Колеги, є у когось ще бажання?

СКРИПКА Т.В. Микито Руслановичу, я на зв'язку. Я перепрошую.

ПОТУРАЄВ М.Р. О, Тетяно Василівно...

СКРИПКА Т.В. У мене просто мікрорайон "ліг" і навіть 4G не може зловити. Ми дійсно на підкомітеті відпрацювали даний законопроект. Я би просила зараз його проголосувати, тому що ми врахували 10 поправок, 1 поправку частково і 5 поправок відхилили. Там всього 16 поправок. Тому я прошу колег проголосувати.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Тетяно Василівно.

Переходимо до голосування, колеги, щоб Тетяна Василівна, поки у неї є хоч якийсь зв'язок, могла взяти участь у голосуванні.

Отже, колеги, підкомітет рекомендує нам врахувати правки номер 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16. Хто за те, щоб врахувати перелічені мною поправки?

Хто – за?

Потураєв – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович - за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

САНЧЕНКО О.В. Санченко – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина –за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую. Павле Миколайовичу!

СУШКО П.М. Сушко – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, дякую, Павле Миколайовичу. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався? Дякую, рішення прийнято.

Колеги, підкомітет пропонує врахувати частково поправку номер 3.

Хто за врахування частково поправки номер 3?

Потураєв – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович - за.

ФЕДИНА С.Р. Федина –за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Так, тепер у Євгенії Михайлівни інтернет пропав, але вона просить врахувати її голоси за рішення підкомітету, в підтримку рішення підкомітету.

СКРИПКА Т.В. Микито Руслановичу, врахуйте і мої голоси, будь ласка, бо я шукаю інтернет, бігаю по місту.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, з урахуванням тої важкої ситуації, в якій ми зараз взагалі працюємо, я пропоную підтримати, звичайно, голоси і врахувати голоси Тетяни Василівни і Євгенії Михайлівни.

Колеги, підкомітет пропонує відхилити поправки номер 1, 4, 5, 13, 14. Хто за те, щоб підтримати рішення підкомітету і відхилити перелічені мною поправки?

Потураєв - за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович - за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

СУШКО П.М. І Сушко – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Павле Миколайовичу.

Колеги, хто проти? Хто утримався? Рішення прийнято. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за. У мене пропадав Інтернет. Я теж – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Миколо Леонідовичу, розумію. Дякую, дякую, що підтримав.

Колеги, хто за те, щоб підтримати в другому читанні і в цілому законопроект з поправками, які зафіксовані під стенограму, законопроект номер 7443.

Хто – за?

Потураєв – за.

В'ЯТРОВИЧ В.М. В'ятрович - за.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Княжицький – за.

ФЕДИНА С.Р. Федина – за.

СУШКО П.М. Сушко – за.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М. Констанкевич – за.

БОГУЦЬКА Є.П. Богуцька – за.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, хто проти? Хто утримався? Дякую, рішення прийнято.

Отже, колеги, я всім дякую, хто взяв участь в обговоренні цих питань.

Далі переходимо до питання про державні архіви, про роботу державних архівів України в умовах війни: загрози, втрати, оптимізація роботи. У нас має бути на зв'язку пані Катерина Чуєва і пан Анатолій Хромов.

Я тоді надам слово пану Анатолію спочатку, потім пані Катерині. Пане Анатолію, якщо у вас зв'язок є, то, будь ласка, ми вам раді.

ХРОМОВ А.В. Добрий день! Дякую за запрошення.

Мене нормально чути?

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, все чудово.

ХРОМОВ А.В. Я підготував матеріали, які були завчасно надіслані на розгляд комітету, тези доповіді і додатки. Коротко проголошу по тезах свою доповідь "Про стан державних архівів в умовах війни: загрози, втрати, оптимізація роботи".

Система державних архівів України на початок війни була одна з найбільших в Європі, з обсягом понад 86 мільйонів одиниць зберігання Національного архівного фонду, які знаходяться в різних державних архівах – це центральні, обласні, галузеві, районні, комунальні тощо. Понад цю цифру в архівах є документи тривалого строку зберігання, що стосується зарплат, пенсій та інших виплат, виборча документація тощо, які чинять додаткове навантаження на архівну інфраструктуру. Крім того, є документи, які зберігаються в приватних колекціях і які держава теж, в принципі, могла б допомогти евакуювати.

Евакуація всіх фондів в умовно безпечні регіони станом на зараз не може бути реалізована через низку проблем – це логістичні, матеріально-

технічні, відсутність належних сховищ, фінансові і організаційно-кадрові. В той же час ми можемо констатувати, що держава в 2022 році зробила більше ніж в 2014-му, коли під час окупації Криму і частини Донбасу було втрачено фактично всі архіви, що залишалися на цих територіях.

Отже, детальніше про евакуацію фондів. Нормативна база визначена але, як показала практика життя, вона досить далека від реалій. Зокрема першочергово мають бути визначені безпечні регіони, куди можна перевозити архіви і з цього розрахунку вже планується евакуація, тобто транспорт, логістика, кошти, людський і часовий ресурс. Державна архівна служба ще до повномасштабної війни зробила запит Міністерству оборони на визначення регіонів, які є безпечними, але відповідь ми отримали лише в червні 2022 року і зараз використовуємо цю інформацію в роботі.

В перші ж місяці широкомасштабної агресії у співпраці та координації з головами обласних військових адміністрацій забезпечена майже стовідсоткова евакуація в умовно безпечні райони фондів державних архівів Донецької і Луганської областей, окремих міських архівів регіону, поточних архів адміністрацій. Евакуйовано частину найважливіших фондів Центрального державного і Науково-технічного архіву України, що дислокується в місті Харків. Віднайдено вільні площі, надано пропозиції щодо евакуації найважливіших фондів держархівів Миколаївської та Харківської областей, будівлі яких вже мають зовнішні пошкодження. Однак рішення щодо часткової евакуації фондів головами відповідних обласних військових адміністрацій не ухвалені.

Зауважу, що Державна архівна служба, напрямку підпорядковані нашій службі лише центральні державні архіви, а всі регіональні архіви – це структурні підрозділи обласних і районних місцевих державних адміністрацій. І Укрдержархів не має повноважень організувати евакуацію цих архівів самостійно.

Крім того, важлива деталь, що 24 лютого архівістами в районах бойових дій забезпечено знищення встановленим порядком секретних та інших документів з обмеженим доступом, ті, які були під ризиком захоплення. Фактів захоплення окупантами секретної документації в системі держархівів не виявлено.

Про втрати. Станом на сьогодні важко оцінити непоправні втрати Національного архівного фонду України, адже відсутній контроль держави приблизно над 1 відсотком одиниць зберігання на тимчасово окупованих територіях. Зокрема зараз ми вживаємо заходів, щоб оцінити ситуацію по державному архіву в Херсонській області. Попередньо там відбулись викрадення частини фондів. З відкритих джерел відомо про знищення вогнем близько 12 тисяч одиниць зберігання Національного архівного фонду в архівному підрозділі УСБУ в Чернігівській області, тисяч справ тривалого зберігання трудового архіву смт Велика Олександрівка Херсонської області. Архів СБУ і трудовий архів не підпорядковані Державній архівній службі, але нашою службою ініційовано і здійснюється постійно моніторинг щодо збереженості архівів в умовах війни.

Окремий пункт доповіді - це міжнародна підтримка. За ініціативи Укрдержархіву та за підтримки партнерів Міжнародна рада архівів, це International Council on Archives призупинила будь-яку співпрацю з архівними установами Росії та Білорусії. Прийнята відповідна резолюція International Council on Archives від 3 березня 2022 року. Укрдержархів відкрив благодійний рахунок для підтримки держархівів в умовах війни, інформація про які поширена міжнародними партнерами.

Державна архівна служба координує надання партнерами допомоги в матеріальній формі з Польщі, Чехії, Німеччини, Сполучених Штатів Америки, Японії, багатьох інших країн конкретним держархівам. Мова йде про евакуаційні мішки, вогнетривкі сейфи, стелажі, реставраційні матеріали,

комп'ютери, сканери, сервери, генератори, вогнегасники, архівні коробки, будівельні матеріали тощо.

Вперше Україна бере участь у засіданнях профільних груп Європейського Союзу, таких як Європейське бюро національних архівів, і в Європейській архівній групі.

Щодо оцифрування архівів як заходів щодо збереженості інформації. До 2019 року Україна була одним із європейських аутсайдерів за темпами... *(не чути)* Державною архівною службою затверджено у 2020 році програму оцифрування архівних інформаційних ресурсів на 2022-2025 роки, яка реалізується навіть в умовах війни власними силами архівів, а також у співпраці з партнерами. Це архівні і наукові установи України, Чехії, Угорщини, Польщі, Сполучених Штатів Америки, Ізраїлю.

Найбільшим партнером зараз є некомерційна корпорація Family Search International, це лідер оцифрування документів генеалогічного характеру, що за сприяння Укрдержархіву вже має угоди про оцифрування метричних книг, переписів населення, особових і кримінальних справ з 14 центральними та обласними державними архівами. Продовжується робота щодо підписання нових таких угод.

У співпраці з партнерами залучаються міжнародні інвестиції, створюються додаткові робочі місця, покращується матеріально-технічна база та поповнюються спецфонди державних архівів. Завдяки цьому темпи оцифрування українських архівів у минулому році, 2021, у порівнянні з 2018 роком зросли майже в 5 разів, на 482 відсотки. Цю інформацію більш детально у звіті голови Укрдержархіву за 2021 рік можна знайти.

Для зручності користувачів ми презентували разом з партнерами 12 травня міжархівний пошуковий портал "Єдине вікно доступу до цифрових ресурсів українських архівів". Це фактично старт українського аналогу польської платформи "Шукай в архівах", який дає змогу повнотекстового пошуку по оцифрованих копіях, і зараз на ресурсі вже представлено 3

центрального архіву з понад 2 мільйонами копій і цим порталом скористались більше ніж 200 тисяч користувачів. Ми в цьому році плануємо долучити як мінімум ще один центральний архів до цього порталу, а також один із обласних архівів.

Для гарантії збереженості цифрових копій, які були наявні у архівів, 25 березня Державна архівна служба України та Національний архів Сполученого Королівства уклали угоду про безкоштовне резервне зберігання цифрових копій українських архівів на серверах Великої Британії. Це дуже важливо, тому що, на жаль, ми зазнали низки атак російських хакерських угруповань на інформаційні ресурси Укрдержархіву та державних архівів і ця наша угода була вчасною і надала змогу зберегти цифрові копії на серверах наших партнерів.

Окремий напрямок це санкційна... *(не чути)* За рішенням Укрдержархіву припинено опрацювання російських і білоруських запитів до українських держархівів, здійснено контроль щодо розірвання будь-яких галузевих угод про співпрацю українських держархівів з російськими і білоруськими архівними інституціями. За ініціативи Укрдержархіву застосування спеціальних економічних інших обмежувальних заходів, санкцій. Дія розпорядження пошириться на 8 фізичних та 6 юридичних осіб і відповідальних за вилучення та знищення архівних документів, які зберігались в архівних установах на тимчасово окупованій території. Робота щодо виявлення нових підсанкційних осіб в цьому напрямі продовжується.

Окреме питання – це оптимізація роботи центрального державного архіву, тому що широкомасштабна війна, внаслідок чого зменшилось фінансування надходжень на рахунки держархівів, відбувся секвестр державного бюджету, відбулось певне переміщення певної кількості архівних фондів і архівістів в інші регіони і ми ухвалили низку рішень щодо оптимізації роботи центрального державного архіву, які належать до сфери нашого управління. Зокрема в травні 2022 року зменшена гранична

чисельність центральних архівів приблизно на 7 відсотків, в основному за рахунок скорочення вакантних посад.

Була проведена реорганізація системи центральних державних архівів. Постановою уряду від 28 червня 2022 року № 732 утворені 2 центральні державні архіви: центральний державний архів громадських об'єднань та українці в результаті злиття архіву громадських об'єднань та зарубіжної українці ... та Центральний державний аудіовізуальний архів... Центрального державного електронного архіву України. Процедура злиття на завершальній стадії, нові архіви утворені, частина з старих архівів вже припинена, інші будуть припинені найближчим часом.

Також ми підготували проект Постанови Кабінету Міністрів України щодо деяких питань центральних державних архівів. Матеріали я надсилав у додатку, бажаючи народні депутати можуть ознайомитися. На одному з засідань комітету звучала неправдива інформація від одного запрошеного гостя, який казав, що архівна служба планує взагалі ліквідувати центральні державні архіви. Це неправда. Ми цією постановою плануємо ліквідувати центральні архіви як установи, натомість одночасно створити їх у статусі новому в організаційно-правовій формі як міжрегіональних територіальних органів Державної архівної служби, що забезпечить статус державних службовців ... *(нерозбірливо)* центральних архівах і як профільних ... *(нерозбірливо)* і архівні установи і Законом про державну службу. Тому що, на жаль, у 2016 році були ухвалені положення про центральні державні архіви, які взагалі не визначали їх організаційно-правової форми. Тобто там не вказано, чим є центральні державні архіви: чи є це органи влади, чи установи, чи підприємства, чи організації, тому ми на виконання цієї постанови зможемо зафіксувати статус центральних державних архівів саме як державних органів, як міжрегіональних органів Державної архівної служби.

І окремо проблемні питання. Це зрозуміло, що хронічне недофінансування, яке відбувається десятиріччями галузі, програм розвитку, оплати праці співробітників архівної галузі в умовах війни лише посилилося.

Евакуація частини архівних фондів підважила традиційну для архівів проблему – це відсутність вільних площ для розміщення документів. На сьогодні повністю вичерпано можливості для приймання документів на зберігання у трьох центральних державних архівах та ще три центральних архіви і майже половина всіх обласних архівів заповнені на 93-100 відсотків.

Крім того, якщо донедавна побутувала думка, що архівна будівля повинна відповідати лише потребам нагромадження і зберігання доступності архівних документів, то в умовах воєнного стану перед нами постали виклики невідповідності окремих архівних будівель як захисних споруд для людей і архівних документів.

На жаль, відбувається певне гальмування запланованої нами архівної реформи через велику кількість підготовки та схвалення проектів нормативно-правових актів. Міністерством юстиції майже 2 роки залишається неопрацьованим підготовлений Укрдержархівом новий законопроект про національні архівні інформаційні ресурси...

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, є проблеми із зв'язком у пана Анатолія Хромова. Щоб зараз не затягувати розгляд питання, я пропоную взяти до відома інформацію, яка нам доведена, запропонувати Державній архівній службі звертатися до нас з пропозиціями як до профільного комітету з приводу тих речей, які ми могли б зі свого боку підтримати.

Я пропоную також звернути увагу Державної архівної служби на необхідність пришвидшення роботи з оцифрування архівів, і ми готові з нашого боку звертатися до колег з-за кордону, щоб шукати на це додаткове фінансування. Тому що ми розуміємо, що наразі держава не в змозі

забезпечити такі роботи, які, на жаль, потребують серйозних фінансових коштів.

Тому подякуємо пану Анатолію, будемо сподіватися на плідну співпрацю. І окремо хочу зазначити, я сподіваюсь, що він нас чує, що якщо дуже сильно гальмується законопроект, який дозволить продовжити реформування національних архівів і їх розвиток належним чином, то ми готові, я думаю, що ми всі готові в комітеті розглянути питання про те, щоб подати аналогічний законопроект від депутатів. У нас є фахівці, у нас є Володимир В'ятрович, який свого часу зробив великий прорив для України в справі розвитку архівів і їх збереження. Я думаю, що ми всі можемо це підтримати тільки такі ініціативи.

Якщо це гальмується десь бюрократично в Кабміні, я думаю, що ми зможемо...

В'ЯТРОВИЧ В.М. Микито, так само додаю, абсолютно підтримую сказане тобою, дякую Анатолію Хромову за системну роботу і особливо в такий важкий для держави час. І справді остання сказана головою теза про можливість підтримки депутатами цього законопроекту, який давно назрів, є абсолютно актуальною. Пане Анатолію, звертайтеся, давайте текст, проаналізуємо, проговоримо. Можливо подамо його як депутатський і він значно швидше буде ухвалений, якщо справді є незрозумілі затримки з боку Мін'юсту, який, можливо, просто зайнятий дечим іншим. Тому раді будемо допомогти і в такому плані.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Володимире Михайловичу.

Ось, як бачите, у нас міжфракційна підтримка Державної архівної служби і національних архівів. Так що ми відкриті, ми готові надавати всю можливу підтримку, яка в наших силах і в наших повноваженнях.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Микито, якщо можна.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, Миколо Леонідовичу.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Зараз у нас дійсно мало часу, але я думаю, що, може, нам слід було б обговорити ситуацію з архівами на комітетських слуханнях. Тому що все ж таки це в нашому відомстві, нашого комітету. Хоча самі архіви в відомстві Мін'юсту, що теж можуть бути до цього питання, бо в більшості європейських країн це в відомстві Мінкульту.

Проблеми, які ми маємо, це проблеми з так званими страховими фондами архівів, тому що справді в Херсоні багато архівів зникло. Страхові фонди – це фонди, де зберігається спеціальна інформація і, на жаль, вона була втрачена. І нам треба зробити все, щоб хоча би зараз дійсно допомогти запобігти таким втратам.

Друге питання, це той архів, який називався архівом імені Пшеничного і Центру Довженка. Це пов'язані між собою речі, тому що доцільно, насправді, ці структури було би думати про їхнє об'єднання. Як це зробити? Зараз у нас, я підтримую теж те, що сказав Микита, але, в принципі, я думаю, що зробити... Нам вдалося зробити дуже багато реформ загалом в галузі культури, а до архівів, так би мовити, у нас руки не дійшли. Хоча працювали громадські діячі, там підготували альтернативні проекти законів. Може нам теж зробити слухання по архівній справі.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я підтримую. Ну ми ж сподівалися, що Мін'юст буде більш швидкий, якщо чесно, в цій справі. Але от бачите, пан Хромов каже, що два роки ніяк не може бути напрацьована позиція.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Може, це якраз і є додатковим аргументом, та не зовсім компетенція Мін'юсту все-таки говорити про Мінкульт. Але це, напевно, тема для...

ПОТУРАЄВ М.Р. Окремих, так, підтримую.

Тому я прошу, дивіться, колеги, ми розглянемо сьогодні питання про слухання щодо "Довженко-Центру". Там доречно підняти питання про архів імені Пшеничного і архів "Довженко-Центру", тим більше, що пан Анатолій Хромов нам ще 15-го числа сказав, що вони готові повністю надати всю необхідну підтримку і зробити все, що від них залежить, в межах їх компетенції, щоб допомогти належному оформленню, закріпленню статусу архіву "Довженко-Центру", так? Тому я думаю, що під час слухань щодо "Довженко-Центру" ми можемо підняти і те питання архіву імені Пшеничного і архіву "Довженко-Центру", про яке казав Микола Леонідович.

А взагалі прошу секретаріат також запропонувати нам можливі дати комітетських слухань щодо Державної архівної служби і національних архівів України. Ну я думаю, що ми вже це зробимо, можливо, на початку наступного року з урахуванням графіку нашого комітету. Але я підтримую цю ідею.

Отже, колеги, я не вважаю, що це треба голосувати, я думаю, що ми висловили під стенограму всі наші пропозиції. Я думаю, що це слушно. Ще раз, пане Анатолію Хромов, дякуємо.

ХРОМОВ А.В. Пане Микито, вибачте, я доєднався.

ПОТУРАЄВ М.Р. А, дякую. Ну, ми вже маємо переходити, пане Анатолію. Тому ми все вам, там, в робочому порядку перекажемо, нашу позицію.

ХРОМОВ А.В. Добре, добре. Вибачте, я просто дослухав деякі коментарі. З деякими з них я не згоден, але я так розумію, що будуть окремі слухання (так?), ми зможемо це обговорити. Правильно?

ПОТУРАЄВ М.Р. Ну, так. Я не думаю, що там можна бути не згодним з якимось із наших коментарів, тому що всі вони на вашу підтримку.

ХРОМОВ А.В. Ну, у нас є окрема позиція. Вибачте, у нас є окрема позиція по розвитку саме аудіовізуального архіву окремо.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так ми ж готові це розглядати. Знову-таки, ми ж готові це розглядати і ми знаємо, що ми з вашого боку маємо підтримку так само, як ви з нашого. Так що будемо з цим працювати.

ХРОМОВ А.В. Добре.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Мова йде просто про те, щоб не дублювалися функції в Центрі Довженка і в архіві аудіовізуальних документів, і це правильно - спільно обговорити і прийняти логічне рішення для збереження і популяризації архівів, їхнього оцифрування. Все.

ПОТУРАЄВ М.Р. Разом відпрацюємо це, пане Анатолію. Дякую. Дякуємо ще раз за виступ.

ХРОМОВ А. Це вже деталі. Я тоді перегляну відео, щоб уже розуміти. Вибачте.

ПОТУРАЄВ М.Р. Розуміємо, все розуміємо. Такий час зараз.

Так, шановні колеги, наступне питання: про ресурсний стан (частоти, передавачі, електроенергія, фінанси, контент) українського телерадіомовлення в умовах війни та забезпечення конституційного права громадян на тимчасово окупованих територіях, у районах ведення бойових дій та прифронтових регіонах України на доступ до офіційної інформації про події в Україні та світі.

У нас це питання ініціював Павло Миколайович Сушко. Я сподіваюся, що у нього все нормально із зв'язком. Я перед початком розгляду цього питання хочу сказати наступне. Ця проблема у нас була давно, ще до початку широкомасштабної агресії і окупації частини наших територій, ну, додаткової окупації додаткових територій. Тимчасової окупації. Але зараз це питання звичайно загострилося. Як повідомляють і члени комітету, які бувають на прифронтових територіях, так і інші депутати парламенту, і громадськість, у нас немає українських медіа фактично на звільнених територіях Харківської області, у нас те саме відбувається на Херсонщині. Ну, звичайно, що насправді я розумію ситуацію дуже, вибачте, просто. Для того щоб ми там були, нам треба відновлювати сигнал. Тобто якщо наші передавачі і підвіси знищені, їх треба відновлювати: або вежі відновлювати, або шукати нові місця підвісу передавачів, розміщувати передавачі і піднімати потужність сигналу.

Так, у нас є там певні зобов'язання українські, міжнародні, але вони, я вважаю, абсолютно не мають жодного відношення, ці зобов'язання, до держави-агресора і окупанта. Тому піднімати потужність передавачів ми можемо так, як ми хочемо самі. Це раз. Два – глушити ворожі передавачі. Це зрозуміло. Такі інструменти, скажемо, таке обладнання було свого часу, певна частина, в розпорядженні Концерну РРТ, певні такі установки були в розпорядженні Міністерства оборони. Відповідно варто дізнатися, що у нас з цим відбувається.

Знову-таки, я не думаю, що технології зробили якийсь крок вперед. Тому я вважаю, що наявність передавачів – раз, потужність передавачів – два і радіоелектронна боротьба в цьому сенсі, не тільки з дронами, не тільки, там, з іншими військовими засобами, а радіоелектронна боротьба України прямо з сигналами електронними з боку окупантів – це три. Я там інших способів насправді не знаю і не думаю, що вони там якісь ще з'явилися нові.

Переходимо до розгляду. Слово ініціатору розгляду Павлу Миколайовичу Сушку. Павле Миколайовичу, будь ласка, тобі слово.

СУШКО П.М. Вітаю, шановні колеги. А ми запросили тих, хто відповідає за зв'язок і за боротьбу з ворожими проявами?

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, у нас, Павле Миколайовичу, запрошені на це питання: має бути Тарас Шевченко з Міністерства культури та інформаційної політики, має бути пан Олег Черниш з Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, який якраз є одним із кращих фахівців наших технічних. Має бути пан Максим Онопрієнко, також член Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

СУШКО П.М. А з Держзв'язку є хтось?

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, зараз, хвилиночку. Пан Сергій Семерей, він технічний директор Концерну РРТ.

Пані Ольга Дрозд, вона якраз уповноважена Державної служби спецзв'язку та захисту інформації.

Пан Дмитро Вергелес, теж з Державної служби спецзв'язку та захисту інформації, теж уповноважений.

Пан Олег Наливайко, ми запрошували, Голова Держтелерадіо України.

Пан Володимир Зверев з РНБО, керівник Управління забезпечення інформаційної безпеки.

Пані Олена Котелянець - державний експерт Управління забезпечення інформбезпеки, теж РНБО.

Пані Тетяна Лебедєва з Національної асоціації медіа.

Пані Катерина М'ясникова – виконавча директорка Національної асоціації медіа.

Пані Світлана Остапа – Наглядова рада Національної суспільної телерадіокомпанії.

Пан Микола Чернотицький – Голова правління Національної суспільної телерадіокомпанії України.

Пан Володимир Корсун – генеральний директор Українського державного центру радіочастот.

Пан Євген Мирзаков – директор з радіочастотних присвоєнь Українського центру радіочастот.

Пан Роман Жванко – начальник Управління радіочастотного спектру Міністерства оборони.

Пан Артем Кувеньов – головний спеціаліст Управління радіочастотного спектра Міністерства оборони.

Пан Руслан Малинич – головний спеціаліст відділу розвитку мобільних мереж Департаменту мобільного ШСД Міністерства цифрової трансформації.

Пан Роман Андрейко - гендиректор "Телерадіокомпанії Люкс".

Пан Володимир Гончаревський – директор розвитку групи TAVR Media.

Пан Юрій Чернишов – представник групи TAVR Media.

Пан Олексій Тарасов – головний редактор радіо НВ.

Пан Євген Стрельцов – медіа ресурс "Накипело"

Отже, Павле Миколайовичу, всі є, просто от...

СУШКО П.М. Мінцифра також є?

ПОТУРАЄВ М.Р. Всі повністю є. Павле Миколайовичу, з мого погляду як фахівця, всі, хто має причетність, от прямо всі є. Тому, Павле Миколайовичу, будь ласка, тобі слово.

СУШКО П.М. Щиро дякую, шановні колеги, що долучилися. Це дійсно нагальна потреба зараз зібратися і обговорити цю проблему. Особисто чув і був шокований, якщо чесно. І це військові наші кожен день чують, люди, які там проживають на деокупованих територіях. Просто, що вже 2 місяці пройшло після деокупації, а там досить така "дичь" зараз...

(Прослуховування аудіозапису)

"130 гітлерівців, вони наступають, там вони держать".

Тобто це кожен день 92,2, здається, хвиля, "Радиожизнь", здається, називається. І по всій Харківській області така ситуація існує.

І яка ще проблема, так, радіостанцій? У нас, коли іде деокупація, треба також враховувати, що люди знаходяться там без зв'язку жодного, звичайно, без світла, і новини вони взагалі не знають, і можуть тільки чути ці російські мовлення. І це просто наперед забігаючи, нам потрібно одразу після наступу, після звільнення територій одразу наповнювати інформацією людей. Це засоби масової інформації, газети і запускати свої радіо- і телемовлення.

Тобто, шановні колеги, я не фахівець в цьому питанні, але є проблема: існує російське радіомовлення, яке просто дезінформує наше населення, наводить паніку. Ми то розуміємо, коли чуємо таке, це викликає сміх. Але це проблема – на нашій території звучить російське радіо і звучить російська дезінформація. Що ми з цим будемо робити? Хто може відповісти? І які заходи треба вживати?

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Давайте тоді так, Павле Миколайовичу, оскільки я все ж таки цим займався достатньо багато років, я помодерую трохи.

Значить, перше питання, я знаю, що міністерство займається розповсюдженням газет на цих територіях, тому почнемо з Тараса Шевченка.

Тарасе, будь ласка, вам слово, що робить міністерство, щоб задовольнити інформаційні потреби громадян на щойно звільнених територіях. І навіть не на щойно, бо Балаклія і Ізюм звільнені вже давно.

Будь ласка, вам слово, Тарасе.

ШЕВЧЕНКО Т.С. Дякую, пане Микито.

Я спробую коротко, оскільки питання насправді об'ємні, і я бачу учасників дуже багато. Більшість питань, мені здається, все ж стосується зв'язку, доступу, тобто можливість блокування сигналів, наших сигналів. І у нас є інформація від колег, від Концерну РРТ, від Національної ради, але оскільки вони також присутні, то я не буду робити на цьому акцент, хоча в тематиці, яка сьогодні обговорюється на засіданні комітету, цей блок напевно найбільший.

Стосовно газет, про що ви вже відзначили, саме так: наша стратегія наступна, що коли в перші ж дні після деокупації, на жаль, у громадян зазвичай відсутній доступ до електроенергії, до зв'язку, до будь-яких інших способів отримати інформацію, і тому газети стають першою можливістю їх надрукувати і безпосередньо розвезти. Тому на Харківщині спільно з Держкомтелерадіо і з партнерськими донорськими організаціями, які оперативно могли виділяти фінансування, було десь орієнтовно через тиждень після деокупації надруковано перший наклад газети "Обрій Ізюмщини", ще через тиждень також запустили в друк і видано вже 4 накладу "Слобідський край", 20 тисяч примірників, відповідно місцева влада

допомагає з тим, щоб ці газети розвозити, розповсюджувати. Те ж саме зараз по Херсону, ближчими днями має бути надрукована також газета там.

Ми також аналізуємо загалом ситуацію і вона дещо відмінна в різних регіонах, оскільки якщо є електроенергія і мобільний зв'язок, у людей є можливість доступу щонайменше до телеграм-каналів, на жаль, і до ворожих, але і до наших в тому числі, ще можливість через YouTube дивитись телемарафон "Єдині новини", то головний продукт, з яким працює міністерство, звичайно телемарафон і робота з його максимального поширення і доставки.

Також ми знаємо, що в ситуації, коли немає жодних інших медіа, дещо збільшується попит на радіо, яке транслюється на середніх хвилях. Знаєте, зазвичай його ловити не дуже зручно, але коли немає більше жодної інформації, то ми знаємо, що на Харківщині середні хвилі такі сприймалися.

Я, напевно, тут зупинюсь, щоб не затягувати час, на чомусь конкретнішому. Можу доповідь робити довго, але думаю, якщо конкретніші будуть питання, я на них дам відповідь.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Тарасе.

У нас, колеги, тут є з Міністерства оборони і з Генштабу, і з Концерну. В мене питання зараз, бо я знаю, що воно складне. В нас зараз є можливості глушити ворогів? Будь ласка, пане Артеме.

КУВЕНЬОВ А. Доброго дня, Микито Руслановичу, доброго дня, присутні. Можливість в основному зосереджена Міністерством оборони на придушення не стільки технічних засобів мовлення Російської Федерації через велику потужність, скільки військових засобів супротивника, але це не означає, що нічого не робиться. Є певні можливості і вони застосовуються.

А щодо конкретно підрозділів РЕБ, то, в принципі, основне, і може деякі присутні знають, це боротьба все-таки ведеться з, дійсно, як правильно ви сказали, безпілотники, ракети і деякі інші заходи. Мовлення через надвелику потужність, є певна проблема щодо боротьби саме з такими великими (*нерозбірливо*) ми пропрацьовували це питання спільно з УДЦР, де вони знаходяться на території Російської Федерації, на території Білорусії. Є певні напрацювання, ведеться робота, але повністю виключити мовлення надвеликої потужності вкрай важко.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Артеме. Головне, що ви сказали, що ви в контакті з Держспецзв'язком, я так розумію, і навіть ті обмежені можливості, які у вас зараз є, ми розуміємо, що пріоритет це захист від зброї, тут навіть нічого не обговорюємо, це зрозуміло, але хотілось би, щоб навіть ті невеликі можливості, які ви можете використовувати, щоб ви в координації з Держспецзв'язком і з Концерном, ви їх використовували теж, щоб може десь ми можемо все ж таки подавити, щоб надавили, ну а так вже за можливістю.

Пан Євген Стрельцов, будь ласка, ви руку підняли.

СТРЕЛЬЦОВ Є. Всім добрий день. Дякую за запрошення. Проблема полягає не тільки в тому, що треба їх глушити. Зараз понад 20 російських станцій можна почути в Харківській області. Це так, на секундочку.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ми про це і говоримо.

СТРЕЛЬЦОВ Є. Так. Три станції добивають до Харкова і їх можна чути на Салтівці, наприклад.

Ще один приклад. Проблема в тому, що вони не тільки працюють на своїх частотах, вона працюють на частотах, на яких перестали працювати місцеві радіостанції. Приклад, ТРК "Simon". Там займало частоту "Бізнес

Радіо". І на 106,6 ФМ, це наша частота, можна почути прямо зараз в Харкові російську станцію. Тому тут питання також в тому, що треба працювати з нашими частотами і дивитися, що з ними відбувається, тому що вони займають наші, тому що наші радіостанції зараз не мовлять.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, Микола Чернотицький, бачу вашу руку, але спочатку Олег Черниш. Ну, ми з Олегом колеги вже дуже багато років, аж страшно пригадувати скільки. Олегу, будь ласка, скажи мені, ми можемо зараз задіяти всі частоти, які у нас там, ну, не використовуються, включити там "Єдині новини", включити радіомарафон? Які у нас є можливості зараз? Олегу, звук. Олегу, щось у тебе зі звуком. Спробуй ще раз. Ні, не чути тебе, Олегу. Якась проблема. Ні, не чуємо. Мікрофон включається, а ми тебе не чуємо. Олегу, будь ласка, спробуй щось зробити з цим. Може, перейди на інший прилад, а ми поки що тоді Миколі Чернотицькому дамо слово.

Отже, зараз Микола, а Олег зараз пробує, може, перейти на інший прилад.

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Дякую, пане голово. Всіх вітаю. Власне, ми як найбільший оператор радіо, умовно кажучи, і виробник контенту, Суспільний мовник, я маю на увазі, на сьогоднішній день у нас включені і середні хвилі з Концерном РРТ разом, і ФМ-діапазон. Наприклад, в квітні місяці ми підняли потужність передавача в Миколаєві разом з РРТ в 5 разів, що дає на сьогодні змогу "закривати" місто Херсон повністю. Але тут дійсно проблема є в тому, що не всі частоти використовуються. І вона не тільки частотна, вона ще, умовно кажучи, ресурсна, тому, як би, потребує підтримки, наприклад, потужності Концерну РРТ, в тому числі забезпечення їх передавачами і електроенергією. Бо часто буває при виключенні світла ми

можемо мовити, а вони не можуть "дистрибутувати" цю історію. Це перша річ.

Друга річ, на яку я хотів би звернути увагу, це наступний рік. Оскільки в наступному році фінансування Суспільного мовника було зменшене, на жаль, у нас немає фінансової можливості для продовження аналогового мовлення в прикордонні і мовлення на середніх хвилях. І я би просив підтримки, ми про це говорили з Концерном РРТ, я би просив підтримки, щоб було застосовано фінансування з резервного фонду, як це робиться наразі для мовників, які входять в "Єдиний марафон", це фінанси з резервного фонду для забезпечення оплати дистрибуції, оскільки у нас цих коштів немає, а цей ресурс потрібен в тому числі на національну безпеку. Це також важливо.

Загальний дефіцит якого не вистачає, це десь з врахуванням того, що просять голови обласних військових адміністрацій про підвищення потужностей, це десь близько 150 мільйонів гривень. Коротко все.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Дивіться, колеги, я сподіваюся, що тут у нас професійна розмова іде.

Тарасе, це питання до вас, друже. Чудово, що марафон – ми все це тільки вітаємо. Передавачі, у вас частина зникла, вкрадена росіянами, частина у вас знищена. Поки ви поставите передавачі нові телевізійні, радіомовлення підняти можна швидше. Знову-таки, це стосується всього – як телевізійної частини, так і радіочастот. Це ваші питання фінансування.

Ми можемо від себе прийняти рішення, можемо написати листа, але я як фахівець, я вважаю декілька речей. Перше, Суспільне має профінансувати оцей миколаївський передавач. Це раз. Тому дайте гроші на пряму концерну, це ж не обов'язково давати на Суспільне, дайте гроші на пряму концерну, нехай вони закриють це питання і там буде мовлення.

Друге. Це те, про що казав Євген Стрельцов, що є незайняті частоти. Ну, беріть ТАВР, беріть (*нерозбірливо*) беріть якісь там інші радіогрупи, ви можете створити радіомарафон, він фактично і був, він фактично і є. Ну, займайте ці частоти!

Далі. Звертайтеся, будь ласка, тоді до партнерів. Завжди, коли нам було треба, ми знаходили до війни, господи, у всіх є десь там якісь старі передавачі, можна знайти старі передавачі якісь там, можна звернутися, міністр же готує зараз "інформаційний Рамштайн", як ми його називаємо. Там треба поставити це питання, просто це не можна загубити, Тарасе.

ШЕВЧЕНКО Т.С. Воно там є. Про передавачі ми з перших днів просимо і частково отримуємо. Зараз у Херсоні ставляться ці отримані передавачі зокрема.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так нехай вони дивляться. Тому що, дивіться, я вважаю, що проблема більша, ніж ми її бачимо. Тому що у вас же не було часу здійснити повну ревізію по Харкову, по Херсону, а є ще ж регіони. Бо FM-покриття, наприклад, це значно більша кількість передавачів, ніж телевізійні. І якщо у нас будуть зараз у тих "дірках" сидіти росіяни, ну, це... Що це таке?! А будуть сидіти тільки через те, що у нас немає передавачів просто відповідної потужності.

Тому фінансування – раз.

Передавачі – два.

А фінансування для того, щоб ми профінансували роботу по всіх частотах, по яких ми можемо це зараз технічно робити. Там, де немає передавачів, добре, що ви займаєтеся, ви просите передавачі, щоб вони були, але це теж треба буде профінансувати. То нехай концерн порахує і тоді Міністерство фінансів, ну, ті гроші, які знаєте, нехай прямо концерну дає. А ви вже маєте досвід великий координації мовників. Ви скоординуйте

мовників так, як ви скоординували по телевізійній частині, так скоординуєте по радіо. І якось будемо заповнювати всі лакуни, які можемо заповнити. (І зараз Олег приєднався, сподіваюся, буде все нормально зі зв'язком). Ще раз наголошую, заповнюємо лакуни там, де можемо, і на максимальній потужності. Скільки передавач видає, 2 кіловати видає – добре, значить 2 кіловати беремо, якщо видає 3, то 3. Але це треба вирішувати точно.

Олегу, тобі, друже, слово. Олег Черниш.

ЧЕРНИШ О.М. Добрий день. Я перепрошую за технічні негаразди.

Стосовно мовлення на тимчасово окуповані території, звільнені території, і зокрема питання стосувалося Харківської області. Загалом 229 організацій, телерадіоорганізацій повідомили Національну раду про тимчасове припинення мовлення внаслідок російської агресії. Значна частина обладнання на тимчасово окупованих територіях і звільнених вже територіях була пошкоджена або знищена. У фінансовому плані дуже важкий час переживають наші мовники. Всі це розуміють, що обвалився повністю рекламний ринок і коштів для оплати збільшення потужностей передавачів немає в людей. Дуже сильно постраждали наші провайдери програмної послуги, зокрема зменшилася абонентська база, і пошкоджена інфраструктура вимагає додаткових видатків.

Національна рада спільно з Концерном РРТ, з Українським державним центром радіочастот, з НСТУ та іншими мовниками прораховує нові частоти для здійснення мовлення і розглядають питання збільшення потужності вже діючих передавачів. Але це пов'язано з тим, що якщо ми навіть даємо можливість комусь здійснювати мовлення, то все рівно це буде потребувати оплати послуг того ж Концерну РРТ. Враховуючи, що і мовники, і концерн потребують зараз фінансування, тому що без фінансування ніяким чином не відновити мовлення. Зокрема в тій же Балаклії знищені передавальні центри,

необхідне додаткове державне фінансування, про що казав Микола Чернолицький, про що казав Микита Русланович.

У нас пропозиція: розробити державну програму підтримки роботи мовників, які працюють на прифронтових територіях та деокупованих територіях, і знайти кошти в державному бюджеті на відновлення інфраструктури Концерну РРТ, щоб протидіяти російській ідеології. Це потрібно зробити, мабуть, на базі якогось з центральних органів виконавчої влади, а Національна рада і всі інші зацікавлені сторони долучаться до цього.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую. Ну фактично ми говоримо про ...

ОНОПРИЄНКО М. Пане голово, можна доповнити Олега, щоб ми вже від Нацради...

Дивіться, у нас станом на зараз є 29 вільних частот, 29 вільних частот на цих територіях, але у мовників немає фінансування на їх освоєння. І ми би пропонували, навіть якщо на тих територіях вже є там Суспільне, чи Українське радіо, чи "Культура", все одно вмикати на вільній частоті, хай буде ще одне Суспільне, хай буде ще одна "Культура", просто заради того, щоб на ті хвили не пробивались російські мовники. Але тут питання, яке правильно озвучили, фінансування логістики для концерну, тому що відповідно ні в бюджеті Суспільного, ні в місцевих мовників цих грошей немає. Ті, хто мають якісь можливості, потихеньку відновлюються. У нас, наприклад, позавчора в Куп'янську на 107.3 fm місцевий мовник запустився, "NovaLine" радіостанція, вони перед війною отримали частоту на конкурсі. Тільки перед війною все встановили, все втратили, але зараз поновилося, тобто хто може, освоюють, але от конкретний приклад: 29 вільних частот, їх треба заповнити.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я погоджуюсь, я повністю погоджуюсь, Максиме, повністю погоджуюсь. Я хочу ще раз наголосити, кожна вільна частота це "дірка" для росіян. Маємо заповнити все, що у нас є. Знову-таки, грошей, ясно, що концерн потребує грошей, бо це електрика в першу чергу. Якщо, Тарасе, ми даємо концерну гроші, то там вже технічне питання. Ясно, щщо якщо в нас немає передавача на частоту, то ми там нічого не піднімемо. Коли буде передавач, коли буде підвіс, піднімемо, так, там, де в нас є все ж таки передавачі, можемо транслювати. Беремо місцевих мовників, хто вижив і хто готовий, але в кого грошей немає, можемо міксувати з центральними мовниками, про що зараз Максим казав, ну і я про це казав, і запускаємо в ефір, заповнюємо всі можливі частоти. Так ми зможемо з цим боротись. В інший спосіб, я не бачу жодного іншого.

Пане Євгене, будь ласка.

СТРЕЛЬЦОВ Є. Я вам наведу інший приклад. Наша радіокомпанія, радіо "Накипіло" перезапустилось 3 жовтня в онлайн і в нас інша проблема – проблема в тому, що ми не можемо, в нас є можливість оплачувати послуги, про які зараз ішла мова, все є, в нас є міжнародні партнери, які готові нас підтримати, але ми не можемо отримати тимчасове право на мовлення, тому що так зараз вибудувані відносини, що компанія, в якої не було ліцензії, не може мовити. Ми знаходимось в Харкові, ми хотіли б мовити на Харків і на область, в нас виходять новини, які про Харків і про область, ми їздимо на деокуповані території і робимо матеріали про Харків і про область, але я повторююсь, такої можливості немає. І єдиний спосіб, що ми можемо зараз зробити, це витратити гроші для того, щоб купити компанію, в якої була ліцензія. Ви розумієте, що ми маємо зробити. Це десятки тисяч доларів.

ПОТУРАЄВ М.Р. Ні, пане Євгене, вибачте. Є інше рішення. Будь ласка, я прошу Національну раду оперативно розглянути питання, якщо були

заявки до початку вторгнення і окупації щодо ліцензування, оперативно розглянути питання ліцензування. Значить, якщо там є якісь перешкоди, які зараз важко подолати, то, пане Євгене, є інше рішення, на мій погляд, воно законне абсолютно, це рішення про міксування. Тобто ми беремо ліцензіата, у якого ліцензія є, у якого є інша ліцензія, але, припустимо, немає ліцензії на цю частоту. Наприклад, я переконаний, що Суспільне не відмовиться від цього. Значить, міксуємо вас з ними, у них є окремий, там, канал мовлення, може, там, якийсь сусідній. Вони беруть тимчасовий дозвіл, міксуються з вами в якихось пропорціях (так?) і ви б почали працювати під тимчасовим дозволом, поки вам там оформлять ліцензію. Можна брати комерційних, якщо Суспільному це важко буде зробити її з приводу закону. Коротше, це рішення я бачу. Ну, перший аспект рішення – це, ще раз, Національна рада, ще раз прошу максимально швидко розглянути всі заявки на ліцензії, які були подані.

Друге рішення, яке може бути, це беремо мовника, який з ліцензіями, але не на цю частоту, даємо тимчасовий дозвіл, міксуємо з тими, хто, як компанія пана Євгена, готова, і вони починають мовити. Все. Тут є рішення. Війна, друзі! Ну, звичайно, що певні вимоги базові мають бути дотримані, але рішення я бачу і воно абсолютно в законному полі лежить.

Так, зараз пан Володимир Корсун, далі бачу Олександра Санченка.

Пане Володимире, будь ласка.

КОРСУН В.І. Дуже дякую, Микито Руслановичу. Дякую всім за запрошення. Я хотів би сказати один технічний аспект з точки зору якраз технічного аспекту – те, що стосується Українського державного центру радіочастот. Однозначно ми за замовленням Національної ради прораховуємо і зараз, не звертаючи уваги ні на що, збільшення абсолютно всіх потужностей, де це можливо. Я зараз хотів би сказати, що інколи збільшення потужності може ні до якого ефекту не призводити, до певного,

тому що збільшення потужностей, наприклад, передавача в два рази розширює, наприклад, зону телевізійного передавача там на 3-5 всього-навсього кілометри. Це підтверджено нашими параметрами, характеристиками, які ми робили виміри, там, по Волині і так далі.

До чого веду? Наприклад, якщо ми збільшимо потужність передавача у Миколаєві, то ми все одно не досягаємо мети поширення контенту на Херсонську область. Це тільки відновлення діючих, тих, що були діючі, як мінімум, (*нерозбірливо*) ... для того, щоб там відновлювати частоти, які були там, для охоплення території.

Дуже багато ситуацій якраз з підвищенням потужності передавачів. Ще один із таких критичних наслідків підвищення, тому що, враховуючи використання одних і тих же частот в тонах, які близько знаходяться один від одного, то це завада безпосередньо нам. Але, тим не менше, оперативно це все розглядаємо.

Тому концептуально підтримуємо і кажемо про те, що як мінімум наш радіочастотний моніторинг останнім часом не фіксує, навіть уже на деокупованих територіях, відновлення мовлення на частотах, які були видані. Тобто питання, що стосується радіочастот, плюс-мінус навіть є і вільні частоти, але головне, що станом на зараз не працюють ті, які вже видані. В багатьох регіонах, наприклад, по Харківській області, ця цифра сягає майже половини, по Херсонській не відновлюється (*шум у залі*). І відновлення якраз мовлення полягає не стільки в потужності передавачів підвищення, скільки у відновленні зруйнованої інфраструктури. Але в будь-якому разі працюємо. І зараз опрацьовано Національною радою близько 200 замовлень на підвищення потужності передавачів.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Дивіться, пане Володимире, я ж не мав на увазі тільки цей середньохвильовий. Я маю на увазі приклади, про які ми з вами обидва чудово знаємо, коли у нас там, наприклад, 0,5 кіловат FM-передавач включений там десь, а росіяни "пуляють" трьохкіловатником. І що ми тоді маємо? Я саме про це говорив, саме це мав на увазі.

КОРСУН В.І. Згоден. Час дуже ефективно підвищити потужність передавача FM-мовлення. Часто неефективно підвищити потужність передавача телебачення – тут якраз оцей концепт я хотів розвинути. Он, наприклад, по середніх хвилях ми направили в Міжнародний союз електрозв'язку зв'язку вже 3 місяці тому і скаржимося вже скільки можемо – працює передавач 500 кіловат на середній хвилі з Придністров'я російський (500 кіловат!) Наша можливість, як мінімум, трішечки що називається протидіяти, це не протидія, це альтернатива. В Одеській області там всього-на-всього 50 кіловат. Це можливості придушити 500-кіловатний передавач немає, це тільки відновлення нашого мовлення хоча б на існуючих опорах безпосередньо тільки в середньохвильовому діапазоні. В тому числі як альтернатива звичайно що розбудова і відбудова якраз FM-мовлення.

По телебаченню ситуація гірша. По FM-мовленню краща, тому що, ще раз кажемо, там хоча б ефективність є підвищення потужності, по-перше, а по-друге, там є більша частина, більша кількість частот, де ми можемо локально розбудовувати і як мінімум поширювати наш сигнал.

По передавачах. Історично склалося, що передавачі телерадіомовлення зазвичай стояли в обласних центрах і дуже мало на периферії. Підвищення потужності передавача в обласному центрі неефективне, тому що обласні центри, як правило, зараз так покриті і так мовлять.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, на жаль, це наша історична проблема – архітектура покриття.

Будь ласка, Олександр Санченко.

САНЧЕНКО О.В. Микито Руслановичу, колеги, наскільки я пам'ятаю, коли у нас була остання зустріч з міністром, то Олександр Ткаченко казав, що є... Ми ж проголосували в бюджеті 400 мільйонів, здається, якраз на Держспецзв'язок на підтримку РРТ. І от мені хотілось, можливо, я думаю, що там Тарас Шевченко знає, або якщо є колеги з Держспецзв'язку, то мене цікавить, куди вони будуть витрачені. Тобто я так розумію, що ми їх заклали якраз для того, щоб підтримати всі радіостанції, які є, щоб вони могли вижити, поки у них немає реклами, для того, щоб вони могли мовити. То наче ці гроші є чи що з ними? Якщо пан Тарас Шевченко від МКІП або тут є інші представники, якщо можете дати фідбек, то чи ця інформація ще не дійшла, тому що я так зрозумів з виступів, що є запит на ресурси, але ж вони наче є чи вони для чогось іншого? Просто щоб ми також зрозуміли, в яку сторону нам рухатися.

Дякую, Микито Руслановичу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Давайте, пан Сергій Семерій хоче. Потім Тарас Шевченко.

Там треба, щоб вони подивилися. Так, ми закладали гроші, ми давали гроші саме на те, щоб пішли гроші на концерн, саме на сигнал, бо радіостанції сказали, що вони якось виживуть, якщо хоча б їм допоможуть з розповсюдженням сигналу, бо це менш затратна штука, ніж телебачення. Але ми маємо їм подякувати, що вони хоча би контент тягнуть, як можуть тягнуть, але плюс ще концерну вони вже не витягують. І тут питання не в тому, що... Ну, звичайно, що ми маємо спитати, чи гроші будуть на концерн, на це все, чи ні. Бо тоді буде взагалі важка ситуація.

Але що ми маємо ще зрозуміти? От ми зараз побачили на прикладі Харківщини, бачимо на прикладі Херсонщини. А чи ті гроші, які ми там заклали, чи їх вистачить? Тому що в нас було одне розуміння, а зараз ми вже бачимо зовсім іншу картину, що у нас там 24 "дірки" на Харківщині, умовно кажучи, і якщо ми не заповнимо всі 24, а заповнимо тільки половину – 12, то в 12-и будуть москалі сидіти і далі. Ось в чому проблема: чи вистачить тих грошей.

Пане Сергію, будь ласка, вам слово.

СЕМЕРІЙ С. Добрий день. Дякую, що запросили. Мене чутно?

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, чудово чутно. Дякую.

СЕМЕРІЙ С. Давайте я спочатку скажу про технічну частину і про те, що зроблено, а потім вже про гроші.

З того, що зроблено, то дійсно в останні місяці ми робили упор в основному на FM-мовлення. Реально запущено понад 40 передавачів, в тому числі по Харківщині за останній місяць 6. І в Харківській області працюють зараз до трьох десятків наших FM-передавачів. Ті сигнали, які доносяться з Белгорода, з потужних радіоцентрів Росії, звісно, що ми перекрити не можемо. Потім я до цього повернуся.

По Херсону. Ми запустили з Миколаєва. Це, як сказали з НСТУ, і потужне радіомовлення, яке впевнено приймається, і намагаємося транслювати телебачення, 4-кіловатний передавач перевели в режим QPSK з ... (*нерозбірливо*) одна друга. До руйнування Херсону, от місяць тому він там приймався. Зараз інша ситуація, бо в самому Херсоні немає електроенергії і реально його нема кому там приймати. Але можливість така забезпечена. Цей передавач при такій модуляції, він Херсон покриває.

Дійсно, глобальною проблемою є зараз не потужні передавачі, а відсутність інфраструктури, самі висотні споруди, найбільша споруда Ізюму – 240 метрів – зруйнована, власне сам Херсон, в Балаклії в нас був об'єкт. І ставити якісь 10-кіловатні передавачі на опорах 50 метрів недоцільно. А крім того, електроенергія. Електропостачання немає, зрозуміло, що і в Херсонській області немає, і в тому ж Ізюмі, там ще на дизелях все працює. Реально найбільші проблеми – це інфраструктура, це електропостачання і засоби, мається на увазі передавачі.

По грошам. Позавчора Кабінет Міністрів прийняв постанову, якою частково профінансував, точніше виділив гроші. І треба розуміти, що в постанові два пункти: перший, це гроші на відновлення інфраструктури, це якраз на висотні споруди, на електропостачання, на засоби. І оці гроші на компенсацію витрат концерну за те мовлення, яке було, яке робилося. Там 130 мільйонів, але це перекрити ті борги, які ми накопичили перед енергетиками за весь цей період. У нас там до 100 мільйонів тільки неплатежів по електроенергії.

А ось по забезпеченню мовлення: Херсонська, Харківська, Сумська, Чернігівська – це цільові гроші саме на ці чотири області, які я назвав. Харківська, Херсонська, Чернігівська і Сумська - виділено 400 мільйонів, 410. На що вони будуть спрямовані? Перше, це відновлення висотних споруд: Ізюм, Херсон, Байрак і Дробишево, які там знищені повністю.

Також оскільки, наприклад, 240 метрів побудувати в Ізюмі ми не зможемо і відновити в повному, будемо встановлювати якісь мобільні пересувні тимчасові висотні споруди з тим, щоб, в першу чергу мова іде про Харківщину, щоб перекрити оцю зону, яку закривав Ізюм.

Частково, я думаю, тут співпрацюючи з УДЦРом, плануємо також вздовж російського кордону встановити якусь кількість пересувних висотних споруд для протидії радіомовленню. Це перший напрямок використання цих грошей.

Другий – це електропостачання. Майже в концерну і так дизелі завжди були старі або їх не було. Зараз, зважаючи, що немає електропостачання і немає ніде: ні Херсонська область, ні Харківська – це закупівля дизель-генераторів для мовлення і на стаціонарних об'єктах, які зруйновані, і на цих пересувних тимчасових, про які я сказав.

І третє – це самі засоби-передавачі. Ми готові, по передавачах, я думаю, ми розділимо. Хоч термін на відновлення мовлення, але протидіяти також потрібно. Тому, наприклад, якщо спільно з УДЦРом ви визначимо коло частот, яким необхідно протидіяти, це про ті частоти, які транслюються з Белгорода. Ми можемо частину передавачів і частину висотних споруд саме під це заточити, щоб протидіяти цьому мовленню.

Зрозуміло, що ми розуміємо, як кошти з державного бюджету, це не буде зроблено за місяць, тому що поставка передавачів – справа не швидка, їх треба замовити. Але є частково гуманітарні передавачі, є десь якісь дизелі гуманітарні. Робота велася і вона буде продовжуватися в такому ж ключі, як я назвав.

САНЧЕНКО О.В. Микито Руслановичу, можна я уточнююче питання?
Бо...

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, будь ласка. Тільки єдине, що, Сашо... Пане Сергію, так ви ж, будь ласка, з УДЦРом зробіть собі перелік тих частот, які ви можете глушити. Бо ви кажете, що ви зробите. Ні. Дивіться, ми це цінуємо. У вас зараз там, можливо, грошей не вистачає, передавачів немає. Але щоб ви хоча би розуміли, що ви можете заглушити, а що ви не можете заглушити. Щоб у вас хоча б розуміння було.

СЕМЕРІЙ С. Без УДЦР ми з цим звісно не справимось.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я ж і кажу, що ви просто це відпрацюйте, будьте готові. Міністерство буде там просити передавачі, буде щось там приходити, будемо просити гроші, просто щоб ви були готові, щоб не сталось так, що передавачі є, гроші знайшли, а ви з УДЦРом поки не маєте спільного розуміння, що ми глушимо, а що ми заповнюємо своїм, а що ми поки так кидаємо. Я тільки про це, пане Сергію, а так ми все розуміємо чудово.

Саша Санченко, будь ласка.

САНЧЕНКО О.В. В мене уточнююче питання до пана Сергія, бо коли ми тоді дискутували в нашому підкомітеті і в комітеті, то була логіка в тому числі така, щоб ми підтримали радіостанції існуючі, не тільки відновлення інфраструктури, а що тільки зараз віщають і вони працюють саме, ну я не знаю, поскорочували вже все, що тільки можна, і вони фізично не можуть платити за РРТ, то у відповіді Сергія я не почув, що ці гроші будуть витрачатись на це. Тобто мене турбує, я хотів би уточнити, можливо, це передбачено, що буде якась компенсація, щоб ті існуючі радіостанції не позакривались, бо треба ставити посилювачі, і це важливо, а якщо не буде кому віщати, то толку з цього. І ми коли адвокатували, щоб ця цифра з'явилась в бюджеті, то якраз для того, щоб підтримати існуючі всі радіостанції, щоб вони залишились на плаву, бо "супер", якщо в нас будуть передавачі, а не буде кому віщати. Тому моє уточнююче питання: чи в цих грошах є компенсація для тих радіостанцій, які існують, які працюють, на їх мовлення, щоб в них не накопичувались додаткові борги? Бо ми адвокатували... Через те, якщо немає, то також скажіть, ми тоді будемо думати, що з цим робити, а сама логіка була в цьому.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я думаю, що тут зараз прокоментує Тарас Шевченко, бо вони дотичні до тієї постанови, а потім якщо щось, там ще пан Сергій додасть.

Тарасе, тобі слово, будь ласка.

ШЕВЧЕНКО Т.С. Дякую, пане Микито.

Я власне на початку не говорив чітко про постанову, оскільки Держспецзв'язок підпорядкований Мінцифрі і не хотілось забирати, влазити на сферу території колег, тобто ми з боку Міністерства культури докладали всіх зусиль, щоб допомагати Мінцифрі проводити. Спочатку цією постановою передбачалось лише, щоб компенсувати витрати на Концерн Зеонбуд, Концерн РРТ, і тут насправді вони можуть точніше сказати як саме, чи це лише для телебачення, чи витрати і радіо збирається покриватись, але сам документ, пізніше до нього було додано і він називається, прийнятий 15 листопада, буквально на цьому тижні, "Деякі питання спрямування коштів з державного бюджету в 2022 році". Мова йде про поточний рік, резервний фонд, не Закон про держбюджет на наступний рік, а вже прямо зараз, для здійснення заходів з відновлення телерадіомовлення в Харківській, Чернігівській, Сумській та Херсонській областях. 410 мільйонів передбачено для Держспецзв'язку на відновлювальні роботи в Харківській, Чернігівській, Сумській та Херсонській областях. Там справді дуже пошкоджена інфраструктура, багато робіт і явно цих коштів це лише частинка. Тобто ми всі розуміємо, що втрати достатньо великі.

По міжнародних донорах, так з перших днів балтійські країни були першими, напевно, хто відгукнувся, поляки надають передавачі, тобто все це іде на Концерн РРТ, але міністерство вважає це своєю задачею, хоч прямо не підпорядковані, але це спільна справа - відновлювати мовлення. Тому ми цьому точно приділяємо значну увагу.

Також від британців пересувні станції, про це найближчими днями в новинах буде детальніша інформація, зокрема по херсонську напрямку.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Тарасе.

Пане Сергію, є що додати вам?

СЕМЕРІЙ С. Використання коштів. Було рішення РНБО забезпечити безперебійно трансляцію цифрового телебачення, мереж МХ-1, 2, 3, 5 і взагалі цифрового телебачення, Кабінету Міністрів профінансувати ці заходи.

Передбачалося, що створення єдиної платформи мовлення, воно некомерційна діяльність і ці компанії якийсь час не зможуть платити Зеонбуду. Таким чином Концерн РРТ зараз має понад 200 мільйонів дебіторки неплатежів в першу чергу від компаній Зеонбуд по лінії "Єдиних новин". І, маючи таку дебіторку, звісно ми накопили борги перед енергетиками, я вам сказав, там біля 100 мільйонів. І оці кошти це перекрити, перекрити наші видатки.

Про забезпечення мовлення радіостанцій будь-яких мова не йдеться в цих коштах. Ну я так розумію, можливо. Я так це розумію.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую. Дякуємо, пане Сергію, це важливо.

Отже, Олександр Санченко, Павло Миколайович Сушко, Тарас Шевченко і пан голова, нам з цим розбиратися, друзі. Гроші виділені.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Так.

ПОТУРАЄВ М.Р. І на марафон ми виділяли окремо гроші, я вибачаюсь. На марафон окремо, а на ці потреби окремо. Тому треба шукати, де воно що, на що іде.

Пан Володимир Зверєв, будь ласка.

ЗВЕРЄВ В.П. Добрий день, колеги, Микито Руслановичу. Вітаю всіх!

Я хотів би додати декілька слів. Я не сумніваюся в тому, що наші колеги, які доповідали, Концерн РРТ, УДЦР, вони свої задачі знають. Але ми вирішуємо ці питання трохи фрагментарно. Я би сказав, що це проблема більш комплексна.

І в жовтні місяці ми ще зібрали робочу групу за участю Концерну РРТ, Служби безпеки України, і ми розглядали питання забезпечення національної безпеки в інформаційній сфері на деокупованих територіях. І ми вже ці проблеми піднімали: і відновлення мовлення, і все інше. Але це тільки частина проблеми.

Якщо чесно, ми звертаємо увагу всіх присутніх на те, що користувач іде в інтернет медіа. Тобто він іде і слухає в першу чергу, іде в інтернет і там дивиться новини в першу чергу. Це факт. Особливо в умовах блекауту, коли радіостанції не працюють в більшій частині, а мобільні оператори відновлюють свій зв'язок, і вони тут випереджають нас, присутніх в цій сфері, я би сказав так. І є відповідні рішення, і Кабмін цим займається дуже активно, і є відповідні рішення стосовно відновлення і посилення потужностей мобільних операторів щодо відновлення зв'язку там. І через інтернет, через мобільних операторів, через мобільний інтернет доводиться той контент, який ми би хотіли, щоб наші громадяни почули.

Але, на жаль, в тому просторі, в інтернет-просторі, є загроза національній безпеці, яка полягає в тому, що ці ворожі засоби, альтернативні, як ми їх називаємо, засоби інтернет-ЗМІ, вони, на жаль, там теж розповсюджуються. От ми звернули увагу на те, що в Законі про медіа це

питання недостатньо висвітлено. І ми звернулись знову ж таки до Служби безпеки України, до Національної поліції стосовно можливих законодавчих рішень в цьому питанні, тому що зараз технічні питання і фінансові питання ми всі вирішимо, я не сумніваюсь, але потрібно дивитись трошки вперед і приділяти цьому питанню увагу. Я би хотів, щоб ми всі тут присутні на це теж звернули увагу, зараз закон розглядається у Верховній Раді, перебуває вже у другому читанні, але це питання, на нашу думку, воно висвітлено не досить конкретно і, на жаль, немає посилань на конкретні рішення, які в подальшому можна буде здійснити для того, щоб протистояти саме в цьому просторі тим питанням, які ми зараз розглядаємо.

Дякую за увагу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Владимир Павлович, мы только приветствуем такие инициативы, вы ж розумієте, можемо тільки вітати.

СУШКО П.М. А скажіть, будь ласка, а від Національної поліції, від Служби безпеки ви отримували відповідні пропозиції?

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, у нас є пропозиції від СБУ, є від Нацполу. Ми можемо там певні речі врахувати у вигляді правок комітету, так званих правок комітету. Тому ми зараз якраз, я буду зараз вже закінчувати засідання, бо через 15 хвилин починається якраз засідання підкомітету вже третій день поспіль, бо там 2 тисячі 354 правки до Закону про медіа і ми працюємо зараз просто нон-стоп. Так що дійдемо і до них обов'язково.

Так, колеги, будемо потихеньку згортати.

СУШКО П.М. Микито Руслановичу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Зараз, Павле Миколайовичу, давай так. Може в тебе є запитання, ти його зараз поставиш, а тоді вже буде фінал.

Павле Миколайовичу.

СУШКО П.М. Як кажуть, в кожного свій фронт і тут якраз фронт тих, хто зібрався тут сьогодні. Є проблема серйозна, всі розуміють цю проблему. І реально дуже дико, коли ти перебуваєш на деокупованій території, коли наші громадяни багато місяців під окупацією, і чути цю пропаганду російську і громадяни наші бачать, що ніхто нічого не робить. Тому ми зараз сьогодні зібрались перший раз, але ми повинні вийти з якимось рішенням.

Дивіться, є бюджет, який виділили, якісь рішення треба приймати і звернення від комітету робити. Ну так просто залишати ситуацію, що поговорили і забули, так не може бути. І тут багато харків'ян, я бачу присутніх сьогодні, розповідають про цю проблематику. Це в Києві нам не видно, але якщо туди приїхати, я просто в шоці, це як в Белгороді знаходитись. Тому треба якесь рішення сьогодні прийняти, допомогти радіостанціям, щоб збільшити кількість мовлення на прикордонні території, на деокуповані території. Я просто пам'ятаю випадок, коли ми дуже швидко, ну не ми, не знаю, а там міністерство, виключили аналогове телебачення і залишилось тільки цифрове, і тоді на прикордонних територіях багато місяців працювало тільки російське телебачення. От в погоні за економією коштів або за коштами тоді просто виключили аналогове наше телебачення і наші люди на прикордонних територіях, які потім були окуповані, дивилися певний час телебачення тільки російське. І ми не можемо зараз згадати, що там у них в головах відбувалося за цей час. Але потім пішла окупація. І дуже швидко ці прикордонні території були окуповані. Тобто це велика проблема. І нам сьогодні треба вийти з якимось рішенням і зібратись другий раз.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, я боюся, що ми зараз не сформулюємо прямо сьогодні рішення, бо там дуже багато пунктів. Давайте я спробую зараз...

СУШКО П.М. Тоді не закривати комітет. Ми не можемо просто...

ПОТУРАЄВ М.Р. Павле Миколайовичу, ми можемо це зробити, ми можемо на наступному комітеті прийняти рішення. Я зараз спробую зібрати все те, що ми сьогодні говорили, це треба просто виписати, щоб це не був просто, як кажуть, "пар в свисток".

Знову-таки, колеги, що ми маємо на сьогодні? Сьогодні ми маємо достатньо контенту, який ми можемо включити. Ми маємо Суспільне, суспільного мовника, ми маємо комерційних мовників, якщо ми кажемо про радіостанції. Значить, їх можна скоординувати в єдиний продукт також разом з місцевими мовниками. Він буде на Харківщині один там, на Херсонщині, припустимо, інший. Там рішення можна знайти.

Значить, в телевізійному сегменті ми маємо "Єдині новини", це зрозуміло. Ми також маємо, от колеги з Міністерства оборони були, у них є їх радіо Армія FM, його теж можна вмикати на вільних частотах. Ми маємо продакшн Міністерства оборони телевізійний. Його можна використовувати. Їх продукт можна використовувати. Вони готові... Колеги з Міністерства оборони, одне коротке запитання, я правильно розумію, що ваш продакшн в принципі, він може дуже швидко розпочати мовлення навіть як телекомпанії?

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ. Друзі, доброго дня. Дякую, що надали слово. Від Міністерства оборони сьогодні тут є директорат інформаційної політики і представники Центральної телерадіостудії. Тут у мене є начальник відділу радіопрограм, який керує Армія FM, є директор телерадіостудії. Вони готові відповісти на питання.

ЖУКОВСЬКИЙ С. Доброго дня. Мене звати Сергій Жуковський, я начальник відділу радіопрограм Центральної телерадіостудії Міністерства оборони України. Звісно, що ми від початку повномасштабного вторгнення постійно шукаємо варіанти, будь-які варіанти поширення інформації. Нам ще восени вдалося провести деякі такі попередні розмови з представниками Нацради. Як результат, ми зайшли в Харків. Зараз так само ми пробуємо знаходити можливості для того, аби працювати також і в Херсоні. Сьогодні були обговорені ті проблемні питання, які виникають, але ми в будь-якому випадку готові (навіть можливо в якихось інших варіантах) заходити і розпочинати мовлення не тільки в Херсоні, а й на лінії розмежування, скажемо так.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я маю на увазі, що Армія FM, вона і так працює, тобто її можна включати будь-де, ми маємо можливість включити.

Телевізійний сегмент. Ви скільки годин можете зараз? Якби у вас був ефір, ви зараз вже можете почати працювати як канал, армійський наприклад?

ГРОМ В. Вітаю. Я – керівник Центральної телерадіостудії, полковник Віктор Гром.

Наразі зараз наші сюжети розповсюджуються на телемарафон, у нас працює 7 мобільних груп у зоні бойових дій, але ми, якщо казати чесно, можемо півтори-дві години випускати нашого контенту в день засобами, які у нас є. Плюс, у нас щотижнево виходить близько 9-и проєктів, які теж беруть цивільні канали.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Фактично ми можемо говорити, що ви там зможете ще й збільшити і разом з іншими мовниками ми зможемо також заповнити телерадіочастотний ресурс. Це дуже гарно. Ми вам щиро вдячні за це.

ГРОМ В. Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Отже, колеги, ми маємо контент. Знову звертаюся до Національної ради з проханням проліцензувати тих мовників, які звернулися до початку вторгнення, розглянути питання про надання тимчасових дозволів мовникам, які вже мають ліцензії, з включенням в їхні програми місцевих мовників, якщо там є така колізія, що місцевим мовникам не можна дати можливість, якщо зараз немає можливості дати ліцензію з тих чи інших причин.

Я просив би, щоб Держспецзв'язок разом з Частотнаглядом і відповідно з концерном подивилися і мали спільне бачення всіх вільних частот, які ми можемо задіяти найближчим часом. З граничними обсягами потужності передавачів на цих частотах та із прорахуванням грошей, тобто якщо ми заповнюємо всі ці вільні частоти і включаємо там передавачі, щоб ми мали розрахунок на кожную частоту, на кожний передавач. Бо нам якщо просити Кабінет Міністрів про додаткові гроші, а це точно додаткові гроші, щоб ми розуміли, скільки просити, що концерн має отримати стільки-то, і тоді за наявності передавачів вони включають передавачі з такою-то потужністю. Це ясно, колеги, що це за наявності електрики, це я розумію чудово, я ж не з космосу прилетів теж. І тому це складова фінансова.

З Генштабом ми обговорили. Дякую, Артеме, ще раз, розуміємо ваші можливості, знаємо, що ви будете робити все, що від вас залежить.

Знову-таки, ситуація дуже важка, але вона не так складна для рішень. У нас є багато чого, щоб рішення це закрити, проблему закрити. У нас проблема з грошима, у нас проблема і з передавачами. Ось фактично у нас 2

головні проблеми, як я бачу, бо все решта можна зробити – можна організувати контент і можна видавати тимчасові дозволи і ліцензії. Ось фактично і все.

Тому, Павле Миколайовичу, доформулюємо це разом з усіма зацікавленими сторонами, зробимо такий проект рішення, я от зараз під стенограму сказав, просив би, в нас зараз просто секретаріат дуже зайнятий Законом про медіа, всі працюють, але попрошу все ж таки там те, що я зараз проговорив, сформулювати проект рішення, розішлемо всім тим, хто сьогодні був із зацікавлених сторін, будуть якісь там в когось доповнення, уточнення, і так далі, то тоді на наступному комітеті приймемо рішення. А так ну просив би до тих слів моїх зараз поставитись як до такого прохання від комітету, вже це відпрацьовано.

Так, колеги, на цьому це питання я вважаю вичерпаним на сьогодні. Значить, я прошу тоді перенести питання про діяльність телеканалу "Дом" на наступний комітет, бо не маємо часу.

Я не знаю, чи є пані Чуєва на зв'язку, наскільки критично зараз нам розглядати щось, бо в нас, по-моєму, кворуму навіть немає зараз, про необхідність внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження Списку історичних населених місць України", № 878.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Микито, можна коротко по цьому питанню?

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, Володимире, будь ласка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я ініціатор цього питання і, чесно кажучи, здивований, чому стільки якоїсь "волокити" непотрібної щодо цього питання. Є дуже просте рішення. Міністерство культури готує зміни до цієї постанови, в якій фігурує цей список, готує при співпраці з Українським інститутом національної пам'яті, подає це на Кабінет Міністрів. Кабінет Міністрів це

затверджує, питання вичерпано. І це один з маленьких, але важливих кроків з деколонізації.

Ми натомість вже маємо другий лист тепер від Кабінету Міністрів Міністерству культури розглянути. Шановні представники Міністерства культури, зробіть це просто. Це не важко. Я переконаний, що ви отримаєте нормальну фахову оцінку і від українських істориків, і від Українського інституту національної пам'яті. Давайте не відтягувати ці речі. Це питання буквально може бути вирішено за кілька тижнів, якщо взятись за цю роботу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Абсолютно погоджуюсь з Володимиром В'ятровичем.

Пані Катерино, ви є на зв'язку? Що заважає це зробити? Це ж не складно. Тарасе, я знаю, що це не твій напрям але, будь ласка, Тарасе, якось наголоси на тому, що комітет не розуміє, чому це достатньо просте прохання не знаходить підтримки міністерства. Я розумію, що у вас купа справ важливих і так далі, але...

В'ЯТРОВИЧ В.М. Наскільки я знаю, Інститут національної пам'яті вже напрацював такі матеріали. Зв'яжіться, будь ласка, з Інститутом і давайте зрушимо цю справу з місця.

ПОТУРАЄВ М.Р. Тарасе, будь ласка, Катерині передайте таке прохання наше спільне з Володимиром В'ятровичем. Ми вважаємо, що це абсолютно просто вирішити і далі рухатись.

Так, далі. Колеги, робочу групу там проголосуємо вже в робочому порядку щодо Закону про деколонізацію. Микола Леонідович мені подзвонив, він не міг бути далі на зв'язку.

Значить, дату слухань з питань розвитку Національного центру Довженка побачили всі, колеги? Приймаємо таку пропозицію? Приймаємо.

Так, колеги з Дослідницької служби Верховної Ради. В нас, на жаль, ви ж бачите, що не всі є на зв'язку. Скільки вам треба часу на презентацію?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Ну 5 хвилин вистачить.

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, тоді давайте, колеги з Дослідницької служби чекали кінця комітету, терпляче чекали. Дякую вам дуже за це.

Будь ласка, вам слово тоді. Ми вас з зацікавленістю почуємо зараз і на тому будемо закривати комітет. Будь ласка, слово Дослідницькій службі Верховної Ради України.

ВАОЛЕВСЬКА Л.А. Добрий день, шановні народні депутати, присутні! Дякую, пане голово, за можливість презентувати нашу діяльність.

Ми, як ви знаєте, створені нещодавно, нам ще немає трьох місяців, але ми хочемо тісно співпрацювати з комітетами, тому презентуємо свою діяльність на кожному комітеті.

У нас у структурі є відповідні відділи, і зараз якраз я представляю відділ з питань гуманітарної і соціальної політики, який фактично тісно повинен і буде співпрацювати, маємо надію, із вашим комітетом.

Звичайно, ми створені нещодавно, але, знову ж таки наголошу, ми прагнемо до тісної співпраці, ми прагнемо сприяти вам у вашій діяльності.

На жаль, з моменту, коли ми створені, ще жоден депутат і комітет до нас на звернувся з приводу тих документів, які ми можемо вам надавати з приводу тих інформаційних аналітичних матеріалів.

Тому я представляю Дослідницьку службу. Я – керівник Дослідницької служби Леся Ваолевська. Можна спілкуватися зі мною, але відділ, який відповідно закріплений за вашим комітетом – це відділ з питань гуманітарної та соціальної політики. Його керівник сидить поряд – це Ірина Олександрівна Костицька, якій я передаю слово для презентації відділу.

КОСТИЦЬКА І.О. Добрий день, шановні колеги! Як ви бачите, основним завданням відділу з питань гуманітарної та соціальної політики є науково-дослідницьке та інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності Верховної Ради України, органів, народних депутатів, депутатських фракцій у Верховній Раді України в тому числі з питань гуманітарної та інформаційної політики.

Хто ж є суб'єктами звернення до Дослідницької служби? Суб'єктами звернення до Дослідницької служби є: народні депутати України, комітети Верховної Ради України, депутатські фракції, депутатські групи.

На звернення комітетів Верховної Ради України, депутатських фракцій ми готуємо парламентське дослідження, аналітичну записку з питань порівняльного законодавства, оглядове досьє. За зверненнями народних депутатів ми також готуємо інформаційні довідки. Комітет, який визначено головним, тобто профільний комітет, може до нас звертатись за пропозиціями до проекту законодавчого акту.

Я не буду повністю вам розповісти про аналітично-інформаційні матеріали, тому що я знаю, що керівник секретаріату відправляв вам відповідні слайди. З цією презентацією ви можете ознайомитись, але от ви бачите, які це є: парламентські дослідження, аналітична записка порівняльного законодавства, оглядове досьє, інформаційна довідка, пропозиції до законопроекту.

Форма звернення до Дослідницької служби розміщена в системі електронного документообігу Верховної Ради України. Ви бачите зразок цієї форми, тобто ви заходите в СЕДО, заповнюєте таку от, скажемо, табличку, передбачений зворотній зв'язок працівників відділу з тим, хто буде з нами співпрацювати від комітету, для уточнення мети звернення, змісту та форм подання інформації, строків відповідних. От ми би дуже просили ретельно

заповнювати цю форму, оскільки вона надає можливість оперативно співпрацювати відділу з комітетом.

Ще хочу вам коротко сказати, які аналітично-інформаційні матеріали, звернення з яких питань ми не готуємо. Це ті, що становлять приватний або комерційний інтерес, надійшли до замовника від виборців чи інших осіб, пов'язаних з проведенням аналізу фінансового впливу рішень, стосуються інтересів політичних партій та участі їх у виборчій кампанії або передбачають надання роз'яснень рішення судів, актів органів виконавчої влади, місцевого самоврядування. І звичайно, ми не готуємо доповіді і виступи.

ВАОЛЕВСЬКА Л.А. Дякую, Ірино Олександрівно.

Ще в нашій структурі створений, функціонує на правах відділу тренінговий центр. Я передаю слово Наулік Наталії Степанівні, яка його очолює.

НАУЛІК Н.С. Дякую.

Добрий день, колеги. Тренінговий центр здійснює підвищення кваліфікації народних депутатів, помічників-консультантів народних депутатів, а також Апарату Верховної Ради.

Хочу звернути вашу увагу, що навчання для вас буде проводитись практично за вашою потребою, тобто для цього ми розробили для вас анкету-опитувальник, які на електронні пошти вже вам будуть розіслані в Google-формі, і я дуже прошу вас заповнити цю анкету-опитувальник, якою ви визначите ту тематику, яка вам буде цікавою наступного року для того, щоб ми могли організувати вам вкрай цікаве і потрібне для вас навчання. Навчання буде проводитись в тих формах, які будуть зручні на момент проведення навчання, тобто може бути очне офлайнове навчання, онлайн навчання, за рахунок використання онлайн-платформи і так далі.

Ми будемо дуже вдячні вам за зворотній зв'язок від вас по тематиці навчання.

ВАОЛЕВСЬКА Л.А. Дякую.

Тобто ви зрозуміли, що ми можемо бути вам корисними при підготовці відповідних інформаційно-аналітичних матеріалів. У нашому Положенні про Дослідницьку службу чітко визначено, що являє собою той чи інший матеріал, терміни підготовки і так далі. Якщо у вас виникають питання, то в нас на останньому слайді є відповідна контактна інформація, ви можете безпосередньо зв'язуватись і з завідувачем відділу, і з заступником, по мобільному телефону можете телефонувати мені чи моєму заступнику. Ми будемо вас консультувати з приводу відповідних питань, з приводу тієї ж самої форми, як правильно заповнити і як ми можемо, що ми вам можемо надати, тобто щоб ви сформулювали питання, а ми вам вже допоможемо правильно звернутись і надамо своєчасно в установленому порядку відповіді.

Крім того, ми готуємо, ми плануємо свою діяльність на наступний рік, тобто на 2023, то відповідно ми маємо право певні інформаційні матеріали готувати за власною ініціативою. Зокрема, наприклад, це концепція розвитку певної галузі законодавства чи певної сфери. Ми сьогодні вам зашлемо лист, щоб ви подумали над тим питанням, чим ми в даному напрямку можемо бути вам корисними, яку б розробку ви від нас хотіли. І тому сьогодні ми зашлемо вам лист з приводу визначення переліку питань, які б ви хотіли, щоб ми вам дослідили на наступний відповідно рік. В принципі, у нас все.

Дякуємо за увагу.

Якщо є запитання, ми готові відповісти.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Я думаю, що, знаєте, ми яким чином зробимо, ми подумаємо, депутати, які будуть запитання, ми тоді до вас звернемося. Я вдячний вам за

презентацію. Коли ви нас збирали вперше, голів комітетів, я чув, колегам розповідав. Ми дуже раді, що у нас з'являється такий потужний ресурс дослідницький. І переконаний, що будемо разом плідно співпрацювати.

Дякую, що знайшли час. Дякую ще раз, що терпляче чекали, поки ми дійдемо до нашого цього спільного розділу ... *(нерозбірливо)* звертатися в робочому порядку.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Можна хвилинку?

ПОТУРАЄВ М.Р. Будь ласка, Володимире Михайловичу.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Я сподіваюся, що нас чують представники Міністерства культури та інформаційної політики. Нагадаю, що через 2 тижні у нас буде 300-ліття Григорія Сковороди. Я розумію, що воєнний стан і важко говорити про якісь серйозні відзначення цієї важливої річниці, але тим не менше звертаюся до представників міністерства для того, щоб вони подбали, аби інформаційний простір, в першу чергу, очевидно, Інформаційний марафон був наповнений відповідним контентом, який би розповідав про Григорія Савича Сковороду і його вклад в українську та світову філософію. Я думаю, що це саме добра нагода наповнити цей інструмент правильним контентом, який буде потрібен для українського глядача.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Підтримую, Володимира Михайловича В'ятровича. І ще додам до того, що він сказав, що, за моєю інформацією, все ж таки попри всю трагічність останніх місяців був підготовлений контент, він може бути завершений – там телевізійний контент, і там є певні речі, які там треба дофінансувати. Я розумію, що гроші в казначействі, але просив би

Міністерство культури теж посприяти тому, щоб те, що там готово чи майже готово, щоб воно було завершено і дійсно знайшло глядача, слухача і так далі.

Будь ласка, Тарас Шевченко, і будемо закінчувати, друзі, бо я тримаю підкомітет вже 7 хвилин.

ШЕВЧЕНКО Т.С. Максимально коротко відреагую. Дякую за дуже коректні доречні коментарі. Ми безперечно це робимо. Ми почали готуватися ще більше ніж рік тому, ще у 2021 році провели конкурс на айдентику до Дня Сквороди, тобто до 300-річчя, тобто готувалися добре, заздалегідь, не в останній момент, безперечно, для того марафону – це одна з ключових дат – і будуть деякі інформаційні кампанії і контент готується, і книжки будуть видані, тому це топ-пріоритет.

Я ще зв'язався з Головою Держспецзв'язку по попередньому питанню, щоб ще чіткіше навести ясність. На цьому тижні було прийнято 2 постанови стосовно коштів – на 410 мільйонів, про які ми говорили, це, в першу чергу, на забезпечення відновлення мовлення, і окремо ще була постанова на 131 мільйон, вона передбачає компенсацію саме для телемарафону, питання радіо в ній не включені. Я знаю, що ця постанова готувалася пів року, напевно, на компенсацію телемарафону. Тому дві постанови.

І я так розумію, коли колеги депутати говорили про закладені кошти в бюджет наступного року під час бюджетного планування, то це окремі речі, які стосуються наступного року. У цьому році резервний фонд – 131 мільйон – це покриття телебачення, і 410 мільйонів – це на відбудову, на відновлення. Держспецзв'язок, який у Мінцифрі, він головний розпорядник по цих коштах.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Отже, бачите, колеги, нам ще треба з цим розбиратися. Дякую, пане Тарасе, за те, що дали таке важливе уточнення.

Колеги, на цьому засідання комітету оголошую закритим. Всім дякую за участь. Сподіваюся, що далі будемо обговорювати вже якісь результати.

До побачення!